

Maakuntavaltuusto**AIKA** 15.12.2020, klo 09:00**PAIKKA** Microsoft Teams-kokous**KÄSITELTÄVÄT ASIAT**

Asia	Otsikko	Sivu
28	Kokouksen avaus, nimenhuudon toimittaminen ja läsnäolijoiden toteaminen	4
29	Kokouksen laillisuuden ja päätösvallan toteaminen	5
30	Pöytäkirjantarkastajien valinta	6
31	Kokouksen esityslistan ja sen käsittelyjärjestyksen hyväksyminen	7
32	Vuoden 2021 talousarvion sekä vuosien 2021-2023 toiminta- ja taloussuunnitelman hyväksyminen; Uudenmaan liiton aluekehitysrahaston sääntöjen muuttaminen	8
33	Uusimaa-kaava 2050 kokonaisuuden tilannekatsaus maakuntavaltuustolle	12
34	Maakuntavaltuusto- ja hallitustyön arviointi ja kehittäminen	13
35	Suomenlahden merialuesuunnitelman ehdotuksen hyväksyminen	16
36	Hiilineutraali Uusimaa 2035 -tiekartan hyväksyminen	29
37	Sidonnaisuusilmoitukset tiedoksi	40
38	Seuraavan kokouksen ajankohta	41

OSALLISTUJAT

Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Ahola Riitta	Jäsen	
Apter Ted	Jäsen	
Arajärvi Pentti	Jäsen	
Bergman-Auvinen Marie	Jäsen	
Clewer Leena	Jäsen	
Diarra Fatim	Jäsen	
Eerola Antero	Jäsen	
Granberg Fred	Jäsen	
Haapaniemi Timo	Jäsen	
Hamid Jasmin	Jäsen	
Harjanne Atte	Jäsen	
Hava Eeva	Jäsen	
Heinäluoma Eveliina	Jäsen	
Hertell Sirpa	Jäsen	
Holopainen Mari	Puheenjohtaja	
Hyvärinen Reetta	Jäsen	
Isola Samuli	Jäsen	
Jalovaara Ville	Jäsen	
Jordas Kim	Jäsen	
Juva Kati	Jäsen	
Kajander Petri	Jäsen	
Kaleva Atte	Jäsen	
Karhuvaara Arja	Jäsen	
Karimäki Johanna	Jäsen	ilmoittanut esteen
Kaukola Ulla	Jäsen	
Kemppi-Virtanen Pirjo	Jäsen	
Kilpi Jukka	Jäsen	
Kivelä Mai	Jäsen	
Kokko Ismo	Jäsen	ilmoittanut esteen
Kopra Pia	Jäsen	
Kouhia Juhani	Jäsen	
Koulumies Terhi	Jäsen	ilmoittanut esteen
Kukkola Jussi	Jäsen	
Kuusela Minna	Jäsen	
Lahtinen Teemu	Jäsen	
Laiho Mia	Jäsen	
Laukkanen Antero	Jäsen	
Liinamaa Reijo	Jäsen	
Lindberg Arto	Jäsen	ilmoittanut esteen
Lintula Tiia	Jäsen	
Lohikoski Pia	Jäsen	
Luhtanen Leena	I varapj.	
Malin Petra	Jäsen	
Meri Otto	Jäsen	
Muttalainen Sami	Jäsen	
Muurinen Seija	II varapj.	
Månsson Björn	Jäsen	
Mölsä Jukka	Jäsen	
Nevanlinna Risto	Jäsen	
Nieminen Tea	Jäsen	
Niikko Mika	Jäsen	
Oksanen Jari	Jäsen	
Orlando Carita	Jäsen	
Oskala Hannu	Jäsen	

Pajuoja Matti	Jäsen	
Palenius Aslak	Jäsen	ilmoittanut esteen
Parviainen Kristian	Jäsen	
Pynnönen Kristel	Jäsen	
Raatikainen Mika	Jäsen	
Rantanen Mari	Jäsen	
Räty Virpi	Jäsen	
Sazonov Daniel	Jäsen	
Silvennoinen Sveta	Jäsen	
Stenberg Stefan	Jäsen	
Sundberg Tuija	Jäsen	
Tapiolinna Maiju	Jäsen	
Tuiskula Teemu	Jäsen	
Tuomela Tiina	Jäsen	ilmoittanut esteen
Urho Ulla-Marja	Jäsen	
Vanhatalo Tuula	Jäsen	
Weckman Markku	Jäsen	
Vestman Heikki	Jäsen	
Vettenranta Jari	Jäsen	
Wikberg Barbro	Jäsen	
Viljanen Eerikki	Jäsen	
Wilskman Kaarina	Jäsen	
Vuornos Henrik	Jäsen	
Yanar Ozan	Jäsen	
Åberg Anu	Jäsen	ilmoittanut esteen
Sydänmaa Johanna	Varajäsen	

MUU

Savolainen Ossi	maakuntajohtaja
Vikman-Kanerva Merja	aluesuunnittelun johtaja
Eskelinen Juha	aluekehittämisen johtaja
Autioniemi Paula	hallinto- ja talousjohtaja, sihteeri
Kanerva Inka	viestintäjohtaja
Tikkanen Inka	va. hallintojohtaja
Suursalmi Tero	lakimies
Hynninen Jukka	tietohallintopäällikkö
Setälä Liisa	hallintopäällikkö
Elo Seija	viestintäpäällikkö

Maakuntavaltuusto**15.12.2020**

28**Kokouksen avaus, nimenhuudon toimittaminen ja läsnäolijoiden toteaminen****Maakuntavaltuusto**

Hallintosäännön 76 §:n mukaan läsnäolevat valtuutetut ja varajäsenet todetaan sähköisesti tai nimenhuudolla, joka toimitetaan kunnittain aakkosjärjestyksessä.

Ehdotus:

Maakuntavaltuuston puheenjohtaja avaa kokouksen.

Todetaan valtuuston sähköisen kokouksen läsnäolevat valtuutetut ja varajäsenet nimenhuudolla.

Maakuntavaltuusto**15.12.2020**

29**Kokouksen laillisuuden ja päätösvallan toteaminen****Maakuntavaltuusto**

Hallintosäännön 69 §:n mukaan kokouskutsu on lähetettävä vähintään 7 päivää ennen maakuntavaltuuston kokousta kullekin valtuutetulle sekä niille, joilla on kokouksessa läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus. Kokouskutsu toimitetaan tiedoksi varajäsenille sekä Uudenmaan liiton jäsenkuntien kunnanhallituksille sekä tarvittaessa valtuustoryhmien sihteereille. Samassa ajassa on kokouksesta tiedotettava Uudenmaan liiton verkkosivuilla.

Tämän kokouksen kokouskutsu ja esityslista on lähetetty 8.12.2020.

Kuntalain 103 §:n mukaan maakuntavaltuusto on päätösvaltainen, kun vähintään 2/3 valtuutetuista on läsnä.

Ehdotus:

Todetaan kokous voimassa olevien säädösten ja päätösten mukaisesti koollekutsutuksi ja siten lailliseksi.

Todetaan kokous päätösvaltaiseksi.

Maakuntavaltuusto

15.12.2020

30

Pöytäkirjantarkastajien valinta

Maakuntavaltuusto

Ehdotus:

Maakuntavaltuusto valitsee kaksi pöytäkirjantarkastajaa, jotka samalla toimivat ääntenlaskijoina.

Maakuntavaltuusto

15.12.2020

31

Kokouksen esityslistan ja sen käsittelyjärjestyksen hyväksyminen

Maakuntavaltuusto

Ehdotus:

Kokouksen asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä ellei maakuntavaltuusto päätä toisin.

Maakuntahallitus
Maakuntavaltuusto

§ 126

16.11.2020
15.12.2020

32

Vuoden 2021 talousarvion sekä vuosien 2021-2023 toiminta- ja taloussuunnitelman hyväksyminen; Uudenmaan liiton aluekehitysrahaston sääntöjen muuttaminen

368/02.01.00/2020, 375/02.05.05.00/2020

MHS 16.11.2020 § 126

Tiivistelmä

Vuoden 2021 talousarvioehdotuksessa Uudenmaan liiton toiminta jaetaan kahteen tulosryhmään: varsinaiseen toimintaan ja projekteihin. Varsinaisen toiminnan toimintamenot ovat 8,57 miljoonaa euroa, projektien 1,57 miljoonaa euroa. Talousarvio laaditaan alijäämäisenä. Toiminnassa korostuvat uuden EU-ohjelmakauden käynnistyminen ja toimenpiteet koronaepidemiasta toipumiseen ja elpymiseen. Toiminnalliset tavoitteet on laadittu strategialähtöisinä ja poikkihallinnollisina. Uudenmaan liiton aluekehitysrahastosta esitetään tuloutettavaksi yhteensä 500 000 euroa taloussuunnitelmakaudella 2021-2022 ja samalla esitetään maakuntavaltuustolle rahaston enimmäispääoman korottamista 0,5 miljoonasta eurosta 1,0 miljoonaan euroon.

Asian yksityiskohtainen selostus

Ehdotus vuoden 2021 talousarvioksi sekä vuosien 2021-2023 toiminta- ja taloussuunnitelmaksi

Vuoden 2021 talousarvioehdotuksessa Uudenmaan liiton varsinaisen toiminnan toimintamenot ovat 8 573 500 euroa. Vähennystä edellisvuoteen on yhteensä 97 000 euroa.

Toimintatulot ovat yhteensä 8 197 405 euroa, mikä on 318 995 euroa vähemmän kuin vuonna 2020. Jäsenkuntien maksuosuudet ovat yhteensä 7 666 405 euroa eli 403 495 euroa vähemmän kuin vuonna 2020. Jäsenkuntien maksuosuutta laskettiin 5% vuoden 2020 maksuosuuteen verrattuna johtuen koronan aiheuttamista muutoksista jäsenkuntien taloudelle. Maksuosuudet laskutetaan kuutena tasasuuruisena eränä.

Liitossa hallinnoitavien projektien kokonaismääräraha on 1,57 miljoonaa euroa ja niiden kokonaisrahoitus muodostuu vuonna 2021 liiton omarahoitusosuudesta tai muusta kuntarahoituksesta (41,5%), valtion myöntämästä rahoituksesta (39,7%) ja EU-rahoituksesta (18,8%).

Talousarvion loppusummaksi muodostuu 10,14 miljoonaa euroa. Uudenmaan liiton aluekehitysrahastosta esitetään tuloutettavaksi 250 000 euroa vuonna 2021 ja 250 000 euroa vuonna 2022. Samalla rahaston sääntöjä ehdotetaan muutettavaksi niin, että jäsenkuntien enimmäispääoman määrä korotetaan 1,0 miljoonaan euroon. Talousarvio laaditaan 225 000 euroa alijäämäisenä.

Vuoden 2021 toiminnassa korostuvat uuden EU-ohjelmakauden käynnistyminen ja toimenpiteet koronaepidemiasta toipumiseen ja elpymiseen. Maakuntavaltuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet on laadittu strategialähtöisinä ja poikkihallinnollisina.

Muutokset Uudenmaan liiton aluekehitysrahastoon

Uudenmaan liitolla on aluekehitysrahasto, josta voidaan myöntää tukea aluekehityshankkeisiin. Rahaston käytöstä päättää maakuntahallitus. Maakuntajohtaja on oikeutettu päättämään rahaston käytöstä enintään 50 000 euroon asti hankkeissa, joiden kustannusarvio on enintään 100 000 euroa. Rahaston sääntöjen mukaan jäsenkuntien rahoittama osuus pääomasta on korkeintaan 500 000 euroa.

Maakuntahallitukselle esitetään talousarvioehdotuksen yhteydessä, että hallitus tekee yhteensä 500 000 euron suuruisen tuloutuksen liiton aluekehitysrahastosta vuosien 2021-2022 taloussuunnitelmaehdotukseen, 250 000 euroa vuodelle 2021 ja 250 000 euroa vuodelle 2022. Tuloutettavat aluekehitysrahaston varat kohdennetaan avustuksina uusmaalaisten toimijoiden, erityisesti kuntien ja/tai niiden kehittämissyhtiöiden, EU-hankehakemusvalmistelun tukemiseen koronakriisin aiheuttamassa vaikeassa taloudellisessa tilanteessa. Erityisesti kunnilla on yhä vähemmän resursseja EU-rahoitushakujen valmisteluun. Tukea voidaan myöntää myös korkeakouluille (yliopistot ja ammattikorkeakoulut), tutkimuslaitoksille sekä kolmannen sektorin toimijoille.

Uudenmaan kasvun ja toimintaedellytysten vahvistaminen kaikin mahdollisin keinoin on tarpeen. Uudenmaan liiton käytettävissä väline on aluekehitysrahasto. Hankevalmistelutuella voidaan parantaa uusmaalaisten toimijoiden hankehakemusten menestymismahdollisuuksia EU-rahoitushauissa.

Aluekehitysrahastosta nyt tuloutettaviksi suunniteltuja varoja ei ole tarkoitus käyttää kansallisista elvytysvaroista rahoitettavien hankkeiden eikä EU:n rakennerahastohankkeiden valmisteluun, vaan eri maiden välillä kilpailtujen EU-hankehakemusten valmisteluun. Valmisteluavustus koskisi seuraavia EU:n rahoituslähteitä: Horizon Europe, Life, Digital Europe, CEF, Erasmus, Interreg- ja ENI-ohjelmat sekä muut EU:n erillisohjelmat.

Rahoituksella tuettaisiin ensisijaisesti Uudenmaan älykkään erikoistumisen (RIS3) teemojen (Ilmastoneutraalius, Ihmisten kaupunki sekä Uudistuva teollisuus ja innovatiiviset palvelut) mukaista valmistelua. Tukea myönnettäisiin pääsääntöisesti enintään 20 000 euroa / 80% hankkeen valmistelukustannuksista ja sitä voitaisiin käyttää henkilöstökustannuksiin ja/tai ulkopuolisten asiantuntijapalveluiden hankintaan. Aluekehitysrahaston käyttö raportoidaan toiminnan seurannan puolivuotisraportoinnin yhteydessä, 30.6. ja 31.12. tilanteissa.

Maakuntahallitukselle ehdotetaan tässä yhteydessä myös, että se esittää maakuntavaltuustolle Uudenmaan liiton aluekehitysrahaston sääntöjä muutettavaksi siten, että jäsenkuntien enimmäispääoman määrä korotetaan 1,0 miljoonaan euroon. Ehdotettu enimmäispääoman määrän korotus mahdollistaa rahaston varojen suunnitelmallisen mutta joustavan hyödyntämisen Uudenmaan koronapandemian jälkeiseen jälleenrakennukseen ja elpymiseen.

Aluekehitysrahaston sääntöjen mukaan maakuntavaltuusto voi kartuttaa rahastoa tilinpäätöksen mukaisesta tuloksesta. Rahastoa voidaan kartuttaa myös jäsenkuntien päättämällä muulla tavalla tai ulkopuolisella rahoituksella. Rahaston kartuttamiseen voidaan, maakuntavaltuuston niin päättäessä, hyödyntää jo 2020 talousarvioon syntymässä olevia säästöjä. Maakuntavaltuusto päättää asian vuoden 2020 tilinpäätöksen käsittelyn

yhteydessä.

Asian taustat

Valmistelu

Toiminta- ja taloussuunnitelma on valmisteltu johtoryhmän johdolla liiton ydintoimintojen yhteistyönä. Liiton yhteistyötoimikunta on käsitellyt talousarvion 2021 sekä toiminta- ja taloussuunnitelman 2021-2023 kokouksessaan 11.11.2020.

Jatkotoimenpiteet

Maakuntahallitus vastaa talousarvion ja toiminta- ja taloussuunnitelman toteutumisesta. Uudenmaan liiton hallintosäännön mukaan toiminnan ja talouden toteutumisesta raportoidaan maakuntahallitukselle sen päättämällä tavalla.

Talousarvion laatimisen yhteydessä on valmisteltu tehtäväkohtaiset käyttösuunnitelmat, jotka tarkentavat tehtävien sisältämiä määrärahoja. Hallintosäännön mukaisesti maakuntajohtaja voi tarvittaessa tarkistaa käyttösuunnitelmaa talousarviovuoden aikana.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää

- hyväksyä jäsenkuntaosuuksien laskutuksen liiton toimintaan talousarvion mukaisesti tasasuuruusina erinä kuusi kertaa vuodessa
- tehdä 500 000 euron suuruisen tuloutuksen Uudenmaan liiton aluekehitysrahastosta vuosien 2021-2022 taloussuunnitelmaan seuraavasti: 250 000 euroa vuonna 2021 ja 250 000 euroa vuonna 2022
- että talouden toteuma raportoidaan maakuntahallitukselle neljännesvuosittain, toiminnan toteutuminen puolivuositain, 30.6. ja tilinpäätöksen yhteydessä
- esittää maakuntavaltuustolle, että maakuntavaltuusto hyväksyy talousarvion vuodelle 2021 sekä toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2021-2023
- esittää maakuntavaltuustolle, että maakuntavaltuusto muuttaa Uudenmaan liiton aluekehitysrahaston sääntöjä siten, että jäsenkuntien rahoittama osuus pääomasta voi olla korkeintaan 1,0 miljoonaa euroa
- oikeuttaa liiton toimiston tekemään asiakirjaan teknisluonteisia korjauksia.

Vastuujohtaja:

Ossi Savolainen 040 589 8415

Valmistelija:

Inka Tikkanen 040 554 5538, Jukka Hynninen 044 299 0464

Päätös:

Maakuntahallitus päätti

- **hyväksyä jäsenkuntaosuuksien laskutuksen liiton toimintaan talousarvion mukaisesti tasasuuruusina erinä kuusi kertaa vuodessa**
- **tehdä 500 000 euron suuruisen tuloutuksen Uudenmaan liiton aluekehitysrahastosta vuosien 2021-2022 taloussuunnitelmaan seuraavasti: 250 000 euroa vuonna 2021 ja 250 000 euroa vuonna 2022**
- **että talouden toteuma raportoidaan maakuntahallitukselle neljännesvuosittain, toiminnan toteutuminen puolivuositain, 30.6. ja tilinpäätöksen yhteydessä**
- **esittää maakuntavaltuustolle, että maakuntavaltuusto hyväksyy talousarvion vuodelle 2021 sekä toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2021-2023**

- esittää maakuntavaltuustolle, että maakuntavaltuusto muuttaa Uudenmaan liiton aluekehitysrahaston sääntöjä siten, että jäsenkuntien rahoittama osuus pääomasta voi olla korkeintaan 1,0 miljoonaa euroa
- oikeuttaa liiton toimiston tekemään asiakirjaan teknisiä korjauksia.

Täytäntöönpano:

Muutoksenhakukiello (Kuntalaki 410/2015 136 §); päätös koskee valmistelua

Maakuntavaltuusto

Maakuntajohtaja Ossi Savolainen esittelee talousarvion 2021 ja toimintasuunnitelman 2021-2023 valtuutetuille.

Ehdotus:

Maakuntavaltuusto päättää

- hyväksyä talousarvion vuodelle 2021 sekä toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2021-2023
- muuttaa Uudenmaan liiton aluekehitysrahaston sääntöjä siten, että jäsenkuntien rahoittama osuus pääomasta voi olla korkeintaan 1,0 miljoonaa euroa.

Liitteet

- | | |
|---|--|
| 1 | Uudenmaan liiton talousarvio vuodelle 2021 sekä toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2021–2023, mhs 16.11.2020, mv 15.12.2020 |
|---|--|

Maakuntahallitus § 117 16.11.2020
Maakuntavaltuusto 15.12.2020

33

Uusimaa-kaava 2050 kokonaisuuden tilannekatsaus maakuntavaltuustolle

61/06.01.03/2020, 60/06.01.03/2020, 59/06.01.03/2020

MHS 16.11.2020 § 117

Tiivistelmä

Helsingin seudun, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaavojen sekä Uudenmaan rakennesuunnitelman muodostamasta kokonaisuudesta käytetään nimeä Uusimaa-kaava 2050. Vaihemaakuntakaavat on hyväksytty valtuustossa 25.8.2020.

Maakuntahallituksessa 16.11.2020 käsitellään valtuuston hyväksymispäätösten täytäntöönpanoa. Valtuuston hyväksymispäätöksistä on valitettu Helsingin hallinto-oikeuteen.

Joulukuun maakuntahallituksessa 7.12.2020 tullaan päättämään vaihemaakuntakaavojen mahdollisista voimaantuloista. Samassa kokouksessa esitellään vaihemaakuntakaavoista tehdyt valitukset. Lausunto Helsingin hallinto-oikeudella tehdyistä valituksista käsitellään maakuntahallituksessa 25.1.2020.

Maakuntajohtajan ehdotus:

- Maakuntahallitus päättää
- merkitä Uusimaa-kaava 2050 kokonaisuuden tilannekatsauksen tiedoksi
 - viedä sen tiedoksi maakuntavaltuustolle.

Vastuujohtaja:

Merja Vikman-Kanerva 040 638 6669

Valmistelija:

Ilona Mansikka 040 5249186

Päätös:

- Maakuntahallitus päätti**
- **merkitä Uusimaa-kaava 2050 kokonaisuuden tilannekatsauksen tiedoksi**
 - **viedä sen tiedoksi maakuntavaltuustolle.**

Täytäntöönpano:

Muutoksenhakukielto (Kuntalaki 410/2015 136 §); päätös koskee valmistelua

Maakuntavaltuusto

Aluesuunnittelun vastuualueen johtaja Merja Vikman-Kanerva antaa Uusimaa-kaava 2050 kokonaisuuden tilannekatsauksen.

Ehdotus:

Maakuntavaltuusto päättää merkitä tiedoksi Uusimaa-kaava 2050 kokonaisuuden tilannekatsauksen.

Maakuntahallitus	§ 92	14.09.2020
Maakuntahallitus	§ 120	16.11.2020
Maakuntavaltuusto		15.12.2020

34

Maakuntavaltuusto- ja hallitustyön arviointi ja kehittäminen

291/00.01.01/2020

MHS 14.09.2020 § 92

Tiivistelmä

Uudenmaan liiton vuoden 2020 talousarvion toiminnallisista tavoitteista yksi on seuraava: ”Selvitetään luottamushenkilöorganisaation uudistamista siten, että se voisi toimia nykyistä vahvempana voimavarana maakunnan kehittämisessä ja Uudenmaan liiton strategian toteuttamisessa.”

Asian yksityiskohtainen selostus

Uudenmaan liiton vuosiksi 2017 – 2020 valitun maakuntavaltuuston ja maakuntahallituksen toimikausi päättyy 31.5.2021. Toimikauden lähestyessä loppuaan on tarkoituksenmukaista arvioida valtuusto- ja hallitustyötä. Arvioinnin tuloksia voidaan hyödyntää luottamushenkilötyöskentelyn edellytysten vaikuttavuuden kehittämisessä.

Arviointi suoritetaan seuraavasti:

1. Kauden 2017-2020 luottamushenkilötyön arviointi (kysely) Uudenmaan liiton luottamushenkilöille (lokakuu)
2. Ryhmähaastattelut maakuntahallituksen ja maakuntavaltuuston puheenjohtajistolle ja poliittisten piirijärjestöjen toiminnanjohtajille (lokakuu)
3. Selvitys maakuntavaltuustolle (joulukuu)

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää hyväksyä maakuntavaltuusto- ja hallitustyön arvioinnin asian selostusosassa esitetyn mukaisesti.

Vastuujohtaja:

Ossi Savolainen 040 589 8415

Valmistelija:

Inka Tikkanen 040 554 5538

Päätös:

Maakuntahallitus päätti hyväksyä kokouksessa annetuina evästyksin maakuntavaltuusto- ja hallitustyön arvioinnin asian selostusosassa esitetyn mukaisesti.

Täytäntöönpano:

Muutoksenhakukielto (Kuntalaki 410/2015 136 §); päätös koskee valmistelua

MHS 16.11.2020 § 120

Tiivistelmä

Uudenmaan liiton vuoden 2020 talousarvion toiminnallisista tavoitteista yksi on seuraava: "Selvitetään luottamushenkilöorganisaation uudistamista siten, että se voisi toimia nykyistä vahvempana voimavarana maakunnan kehittämisessä ja Uudenmaan liiton strategian toteuttamisessa."

Asian yksityiskohtainen selostus

Uudenmaan liiton vuosiksi 2017 - 2020 valitun maakuntavaltuuston ja maakuntahallituksen toimikausi päättyy 31.5.2021. Toimikauden lähestyessä loppuaan on ollut tarkoituksenmukaista arvioida valtuusto- ja hallitustyötä. Arvioinnin tuloksia voidaan hyödyntää luottamushenkilötyöskentelyn edellytysten vaikuttavuuden kehittämisessä.

Arviointi on suoritettu seuraavasti:

1. Kauden 2017-2020 luottamushenkilötyön arviointi (kysely) Uudenmaan liiton luottamushenkilöille sekä poliittisten piirijärjestöjen puheenjohtajille ja toiminnanjohtajille (lokakuu)
2. Ryhmähaastattelut maakuntahallituksen sekä maakuntavaltuuston puheenjohtajistolle (loka-marraskuu)
3. Selvitys maakuntavaltuustolle (joulukuu)

Arvioinnin tulokset ja johtopäätökset on esitetty asian liitteessä olevassa raportissa.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää

- käydä keskustelun arvioinnin tuloksista ja raportissa esitetyistä kehittämistoimenpiteistä
- merkitä arviointiraportin tiedoksi
- esittää maakuntavaltuustolle, että maakuntavaltuusto kävisi keskustelun arvioinnin tuloksista ja raportissa esitetyistä kehittämistoimenpiteistä sekä merkitsisi arviointiraportin tiedoksi.

Vastuujohtaja:

Ossi Savolainen 040 589 8415

Valmistelija:

Inka Tikkanen 040 554 5538

Päätös:

Maakuntahallitus päätti

- **käydä keskustelun arvioinnin tuloksista ja raportissa esitetyistä kehittämistoimenpiteistä**
- **merkitä arviointiraportin tiedoksi**
- **esittää maakuntavaltuustolle, että maakuntavaltuusto kävisi keskustelun arvioinnin tuloksista ja raportissa esitetyistä kehittämistoimenpiteistä sekä merkitsisi arviointiraportin tiedoksi.**

Täytäntöönpano:

Muutoksenhakukielto (Kuntalaki 410/2015 136 §); päätös koskee valmistelua

Maakuntavaltuusto

Va. hallintojohtaja Inka Tikkanen esittelee asian valtuutetuille.

Ehdotus:**Maakuntavaltuusto**

- käy keskustelun arvioinnin tuloksista ja raportissa esitetyistä kehittämistoimenpiteistä
- merkitsee arviointiraportin tiedoksi.

Oheismateriaali

Valtuusto- ja hallitustyön arviointi ja kehittäminen, mhs 16.11.2020, mv 15.12.2020

Maakuntahallitus	§ 56	27.04.2020
Maakuntahallitus	§ 105	19.10.2020
Maakuntahallitus	§ 118	16.11.2020
Maakuntavaltuusto		15.12.2020

35

Suomenlahden merialuesuunnitelman ehdotuksen hyväksyminen

298/06.03.01/2019

MHS 27.04.2020 § 56

Tiivistelmä

Suomeen laaditaan koko merialueen, aluevedet ja talousvyöhykkeen kattavaa merialuesuunnitelmaa, jolla sovitetaan yhteen meren eri käyttömuotoja. Suunnitelman tarkoituksena on tukea meren kestäväää käyttöä sekä parantaa merellisten elinkeinojen harjoittamisen edellytyksiä ja meriympäristön tilaa.

Syksyn 2019 ja kevään 2020 aikana rannikkomaakuntien liitot ovat valmistelleet yhteisen merialuesuunnitelman luonnokset yhteistyössä ympäristöministeriön, valtion viranomaisten, sidosryhmien ja osallisten kanssa. Merialuesuunnitelman luonnoksen kokonaisuus koostuu kolmesta maantieteellisestä osasta: Suomenlahti, Saaristomeri ja Selkämeren eteläosa sekä Pohjoinen selkämeri, Merenkurkku ja Perämeri. Uudenmaan ja Kymenlaakson liitot vastaavat Suomenlahden alueesta.

Kevään 2020 aikana kaikkien rannikkomaakuntien maakuntahallituksissa esitellään suunnitelmaluonnosta ja päätetään sen asettamisesta nähtäville ja lausunnoille. Uudenmaan osalta tässä maakuntahallituksen kokouksessa tehdään päätös Suomenlahden merialuesuunnitelman luonnoksen asettamisesta julkisesti nähtäville.

Asian yksityiskohtainen selostus

Suomeen laaditaan ensimmäistä kertaa koko merialueen, aluevedet ja talousvyöhykkeen kattavaa alueellista suunnitelmaa, jolla sovitetaan yhteen eri käyttömuotoja. EU:n merialuesuunnittelua koskevan direktiivin perusteella kaikissa EU-maissa laaditaan vastaavat merialuesuunnitelmat vuoden 2021 kevääseen mennessä.

Merialuesuunnitelman tarkoitus ja luonne

Suunnitteluprosessissa iso rooli on ollut Suomen ensimmäisen merialuesuunnitelman luonteen, sisällön ja merkintöjen määrittelyissä. Niitä on työstetty lukuisissa kartta- ja teematyöpajoissa. Valmistelussa on päädytty näkemykseen, että merialuesuunnitelma on meriympäristön hyvää tilaa vaaliva, sinisen talouden toimintojen strateginen kehittämissasiakirja, jota havainnollistetaan kartalla. Karttamerkinnöillä kuvataan symbolisesti merialueiden arvoja ja nykyisten ja mahdollisten uusien toimintojen tulevaisuuden potentiaaleja ja niiden vaihtoehtoista sijoittumista koko Suomen merialueilla.

Suunnitelman tarkoituksena on tukea meren kestäväää käyttöä sekä parantaa merellisten elinkeinojen harjoittamisen edellytyksiä ja meriympäristön tilaa.

Suomessa merialuesuunnitelma laaditaan muista maista poiketen alueellisella tasolla. Suunnitelma ei ole oikeusvaikutteinen eikä se kuulu kaava- tai alueidenkäytön suunnittelujärjestelmään. Suunnitelman luonne on yleispiirteinen ja strateginen. Se on tavoitteellinen, suuret linjat, ylimatekunnallinen, rajat ylittäviä intressejä ja mahdollisuuksia osoittava.

Merialuesuunnittelu tukee liittojen muita tehtäviä kuten maakuntakaavoitusta, aluekehitystehtäviä sekä hanke- ja muuta suunnittelua tuottamalla tietoa ja tunnistamalla potentiaaleja, intressejä, konflikteja ja reunaehtoja. Merialuesuunnitelmassa esitetään parhaan käytettävissä olevan tiedon perusteella potentiaaleja, mutta toimintojen tarkempi sijoittelu ratkaistaan varsinaisissa kaavoitus- ja lupaprosesseissa. Toiminnot voivat sijoittua myös muualle, kuin merialuesuunnittelussa tunnistetuille potentiaalisille sijainneille.

Merialuesuunnitelman laatiminen vuorovaikutteisesti ja laajassa yhteistyössä eri toimialojen edustajien ja viranomaisten kanssa lisää osaltaan suunnitelmien vaikuttavuutta. Tavoitteena on, että yhteistyössä laadittu suunnitelma on käyttökelpoinen edelleen myös kunkin oman toimialan kehittämisessä.

Merialuesuunnitteluprosessin aikana on mahdollisuus käydä vuoropuhelua eri toimialojen toimijoiden välillä, mikä tuo esiin toimintojen välisiä synergioita ja myös ristiriitoja. Merialuesuunnittelu mahdollistaa ja tarjoaa osaltaan alustan yhteiskunnalliselle keskustelulle.

Merialuesuunnittelun selvitykset ja tausta-aineisto

Merialuesuunnitelmaa varten on laadittu lukuisia selvityksiä ja raportteja. Keskeisimmät ovat mm.: Sinisen talouden tilannekuva, Merellisen kulttuuriperinnön tilannekuva, Suunnittelualueiden ominaispiirreselvitykset, Tulevaisuusskenaariot ja Tulevaisuusvisiot. Selvitykset on laadittu rannikkomaakuntien liittojen ja ympäristöministeriön yhteistyönä. Selvitys- ja tausta-aineisto on selailtavissa Internetissä osoitteessa: www.merialuesuunnittelu.fi/.

Merialuesuunnitelman sisältö

Suunnitelmassa osoitetaan yleispiirteisesti eri käyttötarkoituksiin sopivia potentiaaleja. Potentiaaleja on kartoitettu kokoamalla kattavasti olemassa olevia tietoja merialueesta ja selvittämällä eri elinkeinojen nykyisiä ja tulevia tarpeita sekä ympäristön- ja luonnonsuojelun reunaehtoja.

Suunnitelmassa käsitellään mm. energiaa, kalastusta ja vesiviljelyä, kulttuuriarvoja ja luonnonarvoja, meriliikennettä ja satamia, ympäristön- ja luonnonsuojelua sekä matkailua ja virkistyskäyttöä. Puolustusvoimien tarpeet, rannikon ja merialueiden erityispiirteet sekä toiminnalliset yhteydet otetaan myös huomioon suunnitelman laatimisessa.

Suunnitelman luonnos koostuu yleispiirteisestä, strategisesta kartasta, kartan merkintöjä kuvaavista ja perustelevista merkintäkorteista sekä kirjallisesta osiosta.

Osallistava suunnitteluprosessi

Osallistava suunnitteluprosessi on merialuesuunnittelun ydin. Asianosaisten viranomaisten, elinkeinojen edustajien, tutkijoiden ja muiden sidosryhmien osallistuminen suunnitelman laatimiseen on ollut tärkeää, sillä

merialuesuunnitelman vaikuttavuus syntyy tätä kautta. Tiiviissä yhteistyössä laadittu suunnitelma lisää toimialojen tietoa toistensa tavoitteista ja yhteensovittamisen tarpeista. Yhteistyössä laadittu suunnitelma edistää oman toimialan kehittämistä ja samalla muiden toimialojen ymmärtämistä. Merialuesuunnittelun aikana on järjestetty toimialojen kansallisia teematapaamisia mm. liittyen merenkulkuun, maanpuolustukseen ja merituulivoimaan, kalastukseen ja vesiviljelyyn sekä vedenalaiseen meriluontoon. Myös ministeriöiltä sekä valtion virastoilta on kysytty tavoitteita merialuesuunnitelmaan liittyen sekä järjestetty tapaaminen.

Merialuesuunnitelman kuuleminen

Suomenlahden merialuesuunnitelman luonnos asetetaan nähtäville 18.5.–17.6.2020 väliseksi ajaksi ja siitä pyydetään MRL 67 c § mukaisesti lausunnot niiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä, joiden toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti liittyy sekä ulkoasiainministeriöltä. Suomenlahden suunnitelman luonnoksen kuuleminen toteutetaan osana Suomen kaikkien kolmen merialuesuunnitelman muodostaman kokonaisuuden yhteistä kuulemistä. Kuulemisen ja lausuntojen pyytämisen käytännön järjestelyistä vastaa merialuesuunnittelun yhteistyön koordinaatiosta vastaava Varsinais-Suomen liitto. Kuuleminen tapahtuu sähköisesti.

Suunnitteluprosessin seuraavat vaiheet

Merialuesuunnitelman luonnoksen valmistelun rinnalla on tehty suunnitelman vaikutusten arviointia ja evaluontia, joka valmistuu syksyyn mennessä. Vaikutusten arvioinnin ensimmäinen osa on valmis kevään kuulemiseen mennessä.

Lopullinen merialuesuunnitelma valmistellaan luonnoksesta saadun palautteen, vaikutusten arvioinnin ja muun sidosryhmäyhteistyön pohjalta syksyllä 2020.

EU:n 31.3.2012 asettaman takarajan vuoksi maakuntavaltuustojen tulee hyväksyä suunnitelmat (suunnitelmakartta ja merkintäkortit) loppuvuodesta 2020. Kukin maakuntavaltuusto hyväksyy suunnitelman oman toimialueensa osalta ehdollisena siten, että päätös tulee voimaan, kun saman suunnitelma-alueen kaikki maakuntavaltuustot ovat hyväksyneet suunnitelman oman toimialueensa osalta. Hyväksytyt merialuesuunnitelmat toimitetaan ympäristöministeriölle, joka puolestaan raportoi ja toimittaa merialuesuunnitelmat EU:n komissiolle. Suomenlahden merialuesuunnitelman hyväksyvät Uudenmaan ja Kymenlaakson maakuntavaltuustot.

Hyväksytyt merialuesuunnitelmat toimitetaan ympäristöministeriölle, joka puolestaan raportoi ja toimittaa merialuesuunnitelmat EU:n komissiolle.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää

- asettaa Suomenlahden merialuesuunnitelman luonnoksen nähtäville yleistä kuulemistä varten 18.5.–17.6.2020 väliseksi ajaksi
- pyytää siitä lausunnot MRL:n 67 c §:n mukaisilta tahoilta.

Vastuujohtaja:

Merja Vikman-Kanerva 040 638 6669

Valmistelija:

Kaarina Rautio 046 858 8890

Päätös:

Maakuntahallitus päätti

- asettaa Suomenlahden merialuesuunnitelman luonnoksen nähtäville yleistä kuulemista varten 18.5.–17.6.2020 väliseksi ajaksi
- pyytää siitä lausunnot MRL:n 67 c §:n mukaisilta tahoilta.

Täytäntöönpano:

Muutoksenhakukielto (Kuntalaki 410/2015 136 §); päätös koskee valmistelua

MHS 19.10.2020 § 105

Tiivistelmä

Suomenlahden merialuesuunnitelman 2030 luonnos oli kesällä nähtävillä ja siitä pyydettiin lausunnot. Kuuleminen toteutettiin osana Suomen kaikkien kolmen merialuesuunnitelman muodostaman kokonaisuuden yhteistä kuulemista. Suomenlahden suunnittelualueesta vastaavat Uudenmaan ja Kymenlaakson liitot.

Tässä maakuntahallituksen kokouksessa esitellään saatu palaute ja miten sen pohjalta on valmisteltu Suomenlahden merialuesuunnitelman ehdotus.

Marraskuun maakuntahallituksen kokoukseen tuodaan maakuntahallituksen päätettäväksi esitys, että maakuntahallitus esittää maakuntavaltuustolle Suomenlahden merialuesuunnitelman ehdotuksen hyväksymistä. Tämän jälkeen ympäristöministeriö toimittaa hyväksytyt suunnitelmat EU:n komissiolle.

Asian yksityiskohtainen selostus

Merialuesuunnitelma 2030 luonnoksen kuuleminen ja saatu palaute

Maankäyttö- ja rakennuslain 67 c § mukaisesti digitaaliset merialuesuunnitelmaluonnokset asetettiin nähtäville 18.5.–17.6.2020 väliseksi ajaksi ja suunnitelmista pyydettiin lausunnot viranomaisilta ja yhteisöiltä, joiden toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti liittyy, mukaan lukien ulkoasiainministeriöltä. Ympäristöministeriö järjesti suunnitelmien kansallisen ja kansainvälisen kuulemisen 20.5.2020.

Suomenlahden merialuesuunnitelman luonnoksen kuuleminen toteutettiin osana Suomen kaikkien kolmen merialuesuunnitelman muodostaman kokonaisuuden yhteistä kuulemista. Kuulemisen ja lausuntojen pyytämisen käytännön järjestelyistä vastasi merialuesuunnittelun yhteistyön koordinaatiosta vastaava Varsinais-Suomen liitto. Kuuleminen tapahtui sähköisesti.

Lausuntopyyntö lähetettiin 360:lle taholle, mm. ministeriöille, valtion viranomaisille, rannikon kunnille, keskeisille tutkimuslaitoksille ja sidosryhmille. Lisäksi suunnitelmaluonnokseen oli kenellä tahansa mahdollisuus antaa palautetta verkkosivujen kautta. Kaikkiaan Merialuesuunnitelma 2030 -luonnoksesta saatiin 87 lausuntoa ja 54 yleistä palautetta. Näistä Suomenlahden suunnittelualueelta koski 33 lausuntoa ja 17 yleistä palautetta.

Merialuesuunnitelman prosessi sai paljon kiitosta laajasta osallistamisesta ja monessa palautteessa tuotiin esiin mittava tausta-aineisto, joka suunnittelun kuluessa on kerätty. Toisaalta koettiin, että juuri asian laajuus ja suuri oheismateriaalin määrä toi paljon lisähaastetta palautteen antamiseen. Merialuesuunnitelman karttapalvelua pidettiin onnistuneena.

Merialuesuunnitelmaa laaditaan ensimmäistä kertaa ja suunnitelman oikeusvaikutukset tai oikeusvaikutuksettomuus ja toisaalta asema muissa prosessissa ja vaikuttavuus herättivät paljon pohdintoja. Lisäksi toivottiin, että mm. ilmastonmuutoksen huomioon ottaminen näkyisi merialuesuunnittelussa enemmän.

Vaikutustenarviointi sai paljon positiivista palautetta. Lausunnoissa todettiin, että arvioinnissa on tunnistettu hyvin eri toimintojen mahdollisia ristiriitoja, haittoja ja etuja. Toisaalta toimialakohtaiseen vaikutustenarviointiin esitettiin lisättäväksi sieltä puuttuvia näkökulmia.

Suurin osa toimialakohtaisesta palautteesta Suomenlahden suunnittelualueella kohdistui vesiviljelyalueisiin ja kalastukseen, vedenalaisiin luontoarvoihin, matkailuun ja virkistykseen sekä energiantuotantoon (tuulivoimaan).

Lausuntoja suunnitelmaluonnoksiin saatiin laajasti eri sidosryhmiltä. Valtakunnallisista lausunnon jättivät mm. Metsähallitus, puolustusministeriö, ympäristöministeriö, GTK, Kalatalouden Keskusliitto ja SYKE. Kansainvälisen yhteistyön myötä saatiin lausunnot myös Ruotsilta, Virolta ja Tanskalta, Puolalta ja Ahvenmaalta.

Uudenmaan kunnista lausunnon jättivät Helsingin kaupunki, Raaseporin kaupunki, Inkoon kunta ja Porvoon kaupunki. Muista Uudenmaan toimijoista lausunnon jättivät muiden muassa Uudenmaan ELY, Espoon kaupungin museo, Länsi-Uudenmaan maakuntamuseo, Hangon museo, SLL Uudenmaan piiri, MTK Uusimaa, SLC Nyland, Helsingin satama ja Hangon satama.

Palautteen huomioiminen ja merialuesuunnitelmaehdotus

Kaikki palaute on käyty läpi suunnittelualueittain ja toimialoittain merialuesuunnittelun koordinaatioryhmässä, johon kuuluvat kaikkien rannikon maakuntien liittojen sekä ympäristöministeriön edustajat.

Palautteesta ja sen vaikutuksesta merialuesuunnitelmaan on laadittu kaikkien suunnittelualueiden yhteinen kooste, joka on tämän esityslistan liitteenä sekä näkyvillä merialuesuunnittelun verkkosivuilla:

<https://www.merialuesuunnittelu.fi/>

Merialuesuunnitelmaehdotus on valmisteltu luonnoksesta saadun palautteen, vaikutusten arvioinnin ja muun sidosryhmäyhteistyön pohjalta syksyllä 2020. Suomenlahden tilannekuvan teksteihin on tehty korjauksia ja täydennyksiä, samoin merkintäkortteihin ja suunnitelmaratkaisua avaaviin teksteihin. Täydentäviä tekstejä on lisätty mm. meriteollisuudesta, erämatkailusta ja tuulivoimasta. Tehdyt muutokset on avattu esityslistan liitteenä olevassa koosteessa.

Suomenlahden suunnitelmakartalle tehdyt muutokset Uudenmaan osalta:

Meriliikenne

Hangon Koverharin sataman merkintä on muutettu ”Satama”-merkinnästä ”TEN-T-satama” -merkinnäksi. Satama on osa EU:n TEN-T-liikennejärjestelmän kattavaan verkkoon kuuluvaa Hangon satamien kokonaisuutta.

Suunnitelmakartalle on lisätty uusi TEN-T-toiminnallinen yhteys Helsingistä Keski-Euroopan suuntaan.

Kulttuuriarvot

Suomenlahdelle on osoitettu kaksi uutta kulttuuriarvovyöhykettä, Raaseporin Tammisaareen sekä Inkoon Barösundiin. Jussarön kulttuuriarvovyöhykettä on laajennettu kattamaan saaren eteläpuoliset luodot. Pääkaupunkiseudun kulttuuriperintömerkintää on laajennettu kattamaan mm. Pentalan saari.

Matkailu- ja virkistys

Raaseporin saariston matkailu- ja virkistysvyöhykettä on laajennettu kattamaan Inkoon saaristo sekä ehdotuksessa uutena osoitettu Tammisaaren kulttuuriarvojen vyöhyke.

Vesiviljely

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan vain uudet, potentiaaliset vesiviljelyn alueet. Olemassa olevat, luonnoksessa suunnitelmakartalla mukana olleet vesiviljelyn alueet siirretään tausta-aineistoon.

Merialuesuunnitelmaehdotuksen seuraavat vaiheet

Marras-joulukuun aikana merialuesuunnitelmaehdotus käsitellään kaikissa rannikon kahdeksassa maakuntavaltuustossa. EU:n asettaman takarajan 31.3.2021 vuoksi tavoitteena on, että maakuntavaltuustot hyväksyvät digitaaliset suunnitelmat (suunnitelmakartta ja merkintäkortit) syksyn 2020 aikana.

Kukin rannikon maakunnan liiton maakuntavaltuusto hyväksyy suunnitelman ehdollisena siten, että päätös tulee voimaan, kun saman suunnittelualan kaikki maakuntavaltuustot ovat hyväksyneet suunnitelman oman toimialueensa osalta. Suomenlahden suunnitelma on siis kokonaisuudessaan hyväksytty, kun se on hyväksytty sekä Uudenmaan että Kymenlaakson maakuntavaltuustoissa.

Hyväksytyt merialuesuunnitelmat toimitetaan ympäristöministeriölle, joka puolestaan raportoi ja toimittaa merialuesuunnitelmat EU:n komissiolle kolmen kuukauden sisällä niiden hyväksymisestä.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää merkitä Suomenlahden merialuesuunnitelman palautteen ja jatkotoimenpiteet tiedoksi.

Vastuujohtaja:

Merja Vikman-Kanerva 040 638 6669

Valmistelija:

Kaarina Rautio 046 858 8890

Päätös:

Maakuntahallitus päätti merkitä Suomenlahden merialuesuunnitelman palautteen ja jatkotoimenpiteet tiedoksi.

Täytäntöönpano:

Muutoksenhakukielto (Kuntalaki 410/2015 136 §); päätös koskee valmistelua

MHS 16.11.2020 § 118

Tiivistelmä

Ehdotus Suomen aluevedet ja talousvyöhykkeen kattavan merialuesuunnitelman kokonaisuudeksi on nyt valmistunut hyväksymiskäsittelyitä varten. Suunnitelmakokonaisuus koostuu kolmesta maantieteellisestä osasta. Uudenmaan ja Kymenlaakson liitot vastaavat Suomenlahden alueesta.

Marras-joulukuun aikana suunnitelmaehdotus käsitellään kaikissa Suomen rannikon kahdeksassa maakuntavaltuustossa. Tavoitteena on, että jokainen liitto osaltaan hyväksyy suunnitelman toimialueensa osalta, minkä jälkeen suunnitelmat toimitetaan ympäristöministeriölle, joka puolestaan raportoi ja toimittaa merialuesuunnitelmat EU:n komissiolle. Tässä kokouksessa esitetään, että Uudenmaan maakuntahallitus esittää maakuntavaltuustolle, että se hyväksyy Suomenlahden merialuesuunnitelmaehdotuksen oman toimialueensa osalta.

Merialuesuunnitelman tavoitteena on tukea meren kestäväää käyttöä sekä parantaa merellisten elinkeinojen harjoittamisen edellytyksiä ja meriympäristön tilaa. Suunnitelma ei ole oikeusvaikutteinen.

Valtuustolle on aiemmin tuotu tiedoksi maakuntahallituksen tekemä Suomenlahden merialuesuunnitelman käynnistyspäätös kesäkuussa 2018 sekä merialuesuunnitelmaluonnoksen tilannekatsaus elokuussa 2020. Lisäksi Suomenlahden merialuesuunnitelmaa on esitelty valtuustolle syyskuun 2020 infotilaisuudessa.

Asian yksityiskohtainen selostus

Merialuesuunnitelman kokonaisuus ja aikataulu

Ehdotus Suomen aluevedet ja talousvyöhykkeen kattavan merialuesuunnitelman kokonaisuudeksi on nyt valmistunut hyväksymiskäsittelyitä varten. Suunnitelmakokonaisuus koostuu kolmesta maantieteellisestä osasta. Uudenmaan ja Kymenlaakson liitot vastaavat Suomenlahden alueesta.

Tässä kokouksessa esitetään, että Uudenmaan maakuntahallitus esittää maakuntavaltuustolle, että se hyväksyy Suomenlahden merialuesuunnitelmaehdotuksen oman toimialueensa, eli Uudenmaan maakunnan aluevesien ja maakunnan edustalla sijaitsevan talousvyöhykkeen osalta.

EU:n asettaman takarajan 31.3.2021 vuoksi tavoitteena on, että maakuntavaltuustot hyväksyvät digitaaliset suunnitelmat – suunnitelmakartan ja merkintäkortit – syksyn 2020 aikana. Kukin maakuntavaltuusto hyväksyy merialuesuunnitelman oman toimialueensa osalta. Hyväksymispäätös tulee

tehdä ehdollisena siten, että hyväksymispäätös tulee voimaan, kun saman suunnitelma-alueen kaikki valtuustot ovat hyväksyneet suunnitelman oman toimialueensa osalta. Hyväksytyt merialuesuunnitelmat toimitetaan ympäristöministeriölle, joka puolestaan raportoi ja toimittaa merialuesuunnitelmat EU:n komissiolle kolmen kuukauden sisällä niiden hyväksymisestä.

Merialuesuunnitelman luonne ja toimialat

Suunnitelma on strateginen kehittämissasiakirja, jossa tunnistetaan yleispiirteisesti alueiden monikäyttömahdollisuuksia ja tuetaan merellisten toimintojen yhteensovittamista. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan merialuesuunnittelussa on tarkasteltava eri käyttömuotojen tarpeita ja pyrittävä sovittamaan ne yhteen. Tarkasteltavia käyttömuotoja ovat erityisesti energia-alat, meriliikenne, kalastus ja vesiviljely, matkailu, virkistyskäyttö sekä ympäristön ja luonnon säilyttäminen, suojelu ja parantaminen. Merialuesuunnittelussa on kiinnitettävä huomiota merialueen ominaispiirteisiin sekä maan ja meren vuorovaikutukseen. Lisäksi on kiinnitettävä huomiota maanpuolustuksen tarpeisiin suunnitelmassa.

Suunnitelmaehdotus katsoo tulevaisuuteen ja kuvaa vuoden 2030 tavoitetilaa. Suunnitelmaehdotus tunnistaa nykyhetken sekä tulevaisuuden merellisten toimialojen ja meriympäristön potentiaaleja ja synergioita. Suunnitelma on luonteeltaan mahdollistava, ei poissulkeva. Se tukee maakuntakaavoitusta, aluekehitystä ja toimialojen kehittämistä tuottamalla tietoa merellisten toimialojen ja meriympäristön mahdollisuuksista ja reunaehdoista. Suunnitelma ei ole oikeusvaikutteinen.

Kaikki merialuesuunnitelma-aineisto on digitaalista. Suunnitelmaehdotus ja muut aineistot ovat kokonaisuudessaan esillä verkkosivuilla:

www.merialuesuunnitelma.fi

Pykälän liitteeksi on otettu otteet digitaalisesta suunnitelmasta maakuntavaltuustolle esittävistä hyväksyttävistä merialuesuunnitelman osista eli kartasta ja karttamerkintöjen suunnitteluperiaatteet sisältävistä merkintäkorteista.

Suomenlahden suunnitteluratkaisut merialuesuunnitelman ehdotuksessa Uudenmaan osalta

Meriympäristö ja merellinen luonto

Merialuesuunnitelmassa merkittävien vedenalaisten luontoarvojen alueet. Merkintä ei ota kantaa hallinnollisiin rajoihin tai suojelualueisiin, eivätkä osoitetut alueet ole ehdotuksia suojelualueiksi. Alueiden käyttöä kehitettäessä on tärkeää ottaa huomioon vedenalaisten elinympäristöjen ominaispiirteiden säilyminen. Aluerajaukset perustuvat Vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden inventointiohjelmassa (VELMU) kerättyyn tietoon Suomen ekologisesti merkittävät meriluontoalueista (EMMA).

Suomenlahdella on tunnistettu yhteensä 35 vedenalaisen luonnon arvoaluetta. Uudellemaalle sijoittuu näistä 20 aluetta, ja ne ovat VELMU-ohjelmassa tunnistettuja EMMA-alueita.

Merkittävinä ekologisina yhteyksinä osoitetaan joet ja jokilaaksot, jotka ovat erityisesti vaelluskalakantojen kannalta tärkeitä ympäristöjä ja yhteyksiä sekä maan ja meren vuorovaikutuksen kannalta merkittäviä sini-viherverkoston

vaihtumisvyöhykkeitä. Suomenlahti on myös Fennoskandian vihreän vyöhykkeen merellinen ulottuvuus, joka yhdistää Fennoskandian vihreän vyöhykkeen Euroopan vihreään vyöhykkeeseen.

Energia

Merialuesuunnitelmassa ei osoiteta Suomenlahdelle energiantuotannon osalta merituulivoiman kehittämiseksi uusia potentiaalisia alueita. Merialuesuunnitelmalla ei oteta kantaa olemassa oleviin merituulivoimaloihin, suunnitelmiin tai kaavoihin. Voimassa olevien maakuntakaavojen tuulivoima-alueet sekä merellä sijaitsevat merituulivoimahankkeet on kaikkien suunnittelualueiden osalta esitetty digitaalisen suunnitelmakartan tausta-aineistona.

Puolustusvoimien toiminta ja maanpuolustuksen tarpeet ovat merkittävä tekijä laajamittaisen tuulivoiman kehittämisen esteenä Suomenlahden alueella. Suunnitelman laadinnan aikana tunnistettiin, että laajamittaisen merituulivoimatuotannon käynnistämiseksi Suomessa on parhaat edellytykset ensi vaiheessa muualla kuin Suomenlahdella. Seuraavilla merialuesuunnittelukierroksilla on mahdollista palata tähän.

Merialuesuunnitelmassa erityisalueina Suomenlahdella osoitetaan Porvoon Kilpilahden teollisuusalue, Loviisan ydinvoimalan alue ja Googlen palvelinkeskus Haminassa. Alueilla on suuri hukkalämmön potentiaali ja energian siirtotarve.

Merenalaisina infrastruktuuriyhteyksinä osoitetaan neljä merkittävää kansainvälistä infrastruktuuriyhteyttä, merikaapelit Estlink 1 ja 2 sekä kaasuputket Balticconnector ja Nord Stream. Kantaverkon kehittäminen ja valtakunnan rajat ylittävät uudet sähkönsiirtoyhteydet otetaan pohdintoihin seuraavilla merialuesuunnittelukierroksella.

Meriliikenne

Satamista suunnitelmassa TEN-T -satamina osoitetaan Helsingin TEN-T-ydinverkon satamat sekä TEN-T -kattavaan verkkoon kuuluvat Hangon satamat sekä Sköldvikin satama. Muina merkittävinä satamina osoitetaan Inkoon, Kirkkonummen Kantvikin ja Loviisan satamat. Satamamerkinnot kattavat myös satama-alueeseen tukeutuvia muita toimintoja, kuten teollisuutta ja logistiikkakeskuksia.

Merenkulun alueina osoitetaan pääasiassa kauppamerenkulun 1. luokan väylät ja muut paljon liikennöidyt merialueet.

Toiminnallisina yhteyksinä tunnistetaan taloudellisesti ja toiminnallisesti merkittäviä olemassa olevia sekä potentiaalisia toiminnallisia yhteyksiä, jotka tukevat alueiden elinkeinoja ja muuta hyvinvointia.

Helsingin ja Tallinnan välinen toiminnallinen yhteys on osa Pohjanmeri-Itämeri TEN-T -ydinverkkokäytävää. Käytävän pohjoispää on Helsingissä, josta käytävä jatkuu etelään Baltian maiden läpi Puolaan ja sen jälkeen länteen kohti Saksan ja Alankomaiden satamia Pohjanmeren rannalla. Yhteys sisältää sekä nykyisen laivayhteyden että potentiaalisen mahdolliseen tunneliyhteyteen.

Toinen Helsingin satamista lähtävä TEN-T-toiminnallinen yhteys kuvaa Helsingin satamien yhteyksiä Keski-Euroopan suuntaan. Tärkeimmät

laivayhteydet Helsingistä kulkevat muihin TEN-T -ydinverkon satamiin, kuten Tukholmaan ja Travemündeeseen.

Länsi-Uudeltamaalta, erityisesti Hangon satamista osoitetaan toiminnallinen yhteys Länsi-Uudeltamaalta Saksaan ja muualle Keski-Eurooppaan. Yhteys on säännöllinen ja Etelä-Suomelle merkittävä.

Suomenlahden merialuesuunnitelmassa, Kymenlaakson puolella osoitetaan TEN-T -toiminnallisena yhteytenä myös EU:n ja Venäjän väliseltä rajalta Helsingin ja Turun kautta Keski-Eurooppaan ja edelleen Välimerelle ulottuva Skandinavia-Välimeri TEN-T ydinverkkokäytävä sekä siihen kuuluva HaminaKotkan satama ja siihen liittyvä logistiikkakokonaisuus.

Kalastus ja vesiviljely

Suomenlahden merialuesuunnitelmassa on tunnistettu ammattikalastuksen osalta rannikon verkkokalastuksen kannalta tärkeitä alueita. Kalastus-merkinnällä osoitetut verkkokalastusalueet perustuvat Luonnonvarakeskuksen verkkokalastusaineistoon, joka käsittää 1. luokan verkkokalastusalueet.

Merialuesuunnitelmassa on osoitettu kalankasvatukselle potentiaalisia alueita strategisina pitkän aikavälin kohdemerkintöinä. Suomenlahti on kuitenkin ekologiselta luokitukseltaan hyvää huonommassa tilassa ja alueeseen kohdistuu ravinnekuormituksen vähentämispaineita, jotta vesien tilassa saavutettaisiin vaadittu hyvä tila.

Kalankasvatusalueiden tunnistamisessa on hyödynnetty Luonnonvarakeskuksen FINFARMGIS-paikkatietoanalyysiä, jossa on tunnistettu kalan jatkokasvatuksen kannalta potentiaalisia alueita. Analyysin lisäksi on otettu huomioon Suomenlahden erityispiirteet ja käytetty hyödyksi asiantuntija-arvioita.

Merialuesuunnitelmalla ei oteta kantaa olemassa oleviin kalankasvatustiloihin, tai kehittämishankkeisiin. Olemassa olevat kalankasvatustilat esitetään kaikkien suunnittelualueiden osalta suunnitelman tausta-aineistoissa.

Matkailu ja virkistyskäyttö

Merialuesuunnitelmassa on osoitettu matkailun ja virkistyskäytön kehittämisen vyöhykkeitä tukeutuen Suomenlahden merellisiin vahvuuksiin.

Matkailu- ja virkistysyhteytenä osoitetaan koko Suomenlahden läpi kulkeva veneilyn runkoväylä, joka on saavutettavuuden ja palveluiden keskeinen virkistys- ja matkailureitti. Runkoväylä yhdistää Pietarin metropolialueen Suomenlahden kautta koko Suomen merialueisiin.

Kansainvälisen matkailun tärkein solmukohta alueella on Helsingin ympäristö merialueineen. Muita matkailuvyöhykkeitä ovat lisäksi muut merelliset kaupungit Hanko, Raasepori, Porvoo, Loviisa, Kotka ja Hamina sekä niiden läheinen saaristo. Merelliset kaupungit toimivat porttina saariston matkailu- ja virkistyskohteisiin ja merellisiin kansallispuistoihin sekä kansallisiin kaupunkipuistoihin.

Kulttuuriperintö

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan merkittäviä kulttuuriarvojen tihentymiä, jotka sisältävät muun muassa valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita, merellisiä valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY), kansallisia kaupunkipuistoja, vedenalaisia kulttuurimaisemia, rannikkokalastuksen perinnealueita sekä merelliseen kulttuuriperintöön liittyviä kokonaisuuksia, kuten sotahistoriaan, merenkulkuun, perinnebiotooppeihin, maisemaan sekä rannikko-, saaristo- ja huvilakulttuuriin liittyviä kokonaisuuksia.

Suomenlahden merialuesuunnitelmassa on osoitettu 15 kulttuuriperinnön arvojen kokonaisuutta, jotka edustavat Suomenlahden suunnittelualueelle ominaisia erityyppisiä kulttuuriperinnön piirteitä. Uudellemaalle näistä sijoittuu 11 arvoaluetta.

Saaristo

Saaristo-merkinnällä osoitetaan merkittäviä toiminnallisia saaristokokonaisuuksia, joiden rajaamisessa on huomioitu elinvoimaisen saariston muodostumiseen vaikuttavia muuttujia kuten asuminen, elinkeinot, palvelut, saavutettavuus, hyvät infrastruktuuriyhteydet sekä virkistysmahdollisuudet ja kulttuuriympäristöt.

Alueita kehitettäessä on tärkeää edistää vakituisen asutuksen edellytyksiä, sekä ottaa huomioon elinvoimainen saaristokulttuuri, monimuotoinen elinkeinoelämä sekä alueiden ympärivuotinen saavutettavuus. Alueiden infrastruktuuria on tärkeää kehittää alueen elinvoimaa ja ominaispiirteitä tukevaksi.

Näitä saariston ydinalueita Suomenlahdella ovat Bromarvin, Raaseporin-Inkoon, Sipoon-Porvoon sekä Loviisan-Pyhtään-Kotkan saaristokokonaisuudet.

Pääkaupunkiseudun erityisen yhteensovittamisen alue

Suomenlahden merialuesuunnitelmassa osoitetaan pääkaupunkiseudun rannikko- ja sisäsaariston vyöhyke, jolla on tunnistettu useita eri toimintoja ja potentiaaleja. Moninaisten toimintojen välisten synergioiden hyödyntäminen edellyttää erityistä yhteensovittamista, erityisesti väestön virkistys-, liikkumis- ja muut tarpeet on tärkeää sovittaa kestävästi yhteen mm. liikenteeseen ja matkailuun liittyvien tarpeiden sekä luonnon monimuotoisuuden turvaamisen kanssa.

Meriteollisuus

Merialuesuunnittelussa meriteollisuus tunnistetaan keskeisenä osana merellisten elinkeinojen muodostamia kokonaisuuksia, meriklustereita. Suomenlahden merialuesuunnitelmassa meriteollisuus sisältyy osaksi satamamerkintöjä. Helsingin Länsisataman kanssa samalla alueella toimii myös Helsingin telakka.

Maanpuolustus

Puolustusvoimien toimintaedellytysten turvaaminen on huomioitu merialuesuunnitteluprosessissa. Merialuesuunnitelmassa ei osoiteta puolustusvoimien alueita, mutta ne esitetään osana tausta-aineistoa.

Merialuesuunnittelussa on otettu huomioon merelle sijoittuvat aluevalvontalain mukaiset suoja-alueet sekä ampuma- ja harjoitusalueet. Suomenlahden suunnittelualueella sijaitsee kuusi ampuma- ja harjoitusaluetta sekä yhdeksän suoja-aluetta.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää

- esittää Uudenmaan maakuntavaltuustolle, että se maankäyttö- ja rakennuslain 67 b § mukaisesti hyväksyy Suomenlahden merialuesuunnitelmaehdotuksen oman toimialueensa osalta siten, että päätös tulee voimaan, kun Kymenlaakson maakuntavaltuusto on tehnyt hyväksyntäpäätöksen oman toimialueensa osalta
- valtuuttaa toimiston tekemään suunnitelmaan tarvittavan teknisen viimeistelyn ennen maakuntavaltuuston hyväksymiskäsittelyä.

Vastuujohtaja:

Merja Vikman-Kanerva 040 638 6669

Valmistelija:

Kaarina Rautio 046 858 8890

Päätös:

Maakuntahallitus päätti

- **esittää Uudenmaan maakuntavaltuustolle, että se maankäyttö- ja rakennuslain 67 b § mukaisesti hyväksyy Suomenlahden merialuesuunnitelmaehdotuksen oman toimialueensa osalta siten, että päätös tulee voimaan, kun Kymenlaakson maakuntavaltuusto on tehnyt hyväksyntäpäätöksen oman toimialueensa osalta**
- **valtuuttaa toimiston tekemään suunnitelmaan tarvittavan teknisen viimeistelyn ennen maakuntavaltuuston hyväksymiskäsittelyä.**

Täytäntöönpano:

Muutoksenhakukielto (Kuntalaki 410/2015 136 §); päätös koskee valmistelua

Maakuntavaltuusto

Suunnittelupäällikkö Kaarina Rautio esittelee Suomenlahden merialuesuunnitelmaehdotuksen valtuutetuille.

Ehdotus:

Maakuntavaltuusto päättää hyväksyä maankäyttö- ja rakennuslain 67 b § mukaisesti Suomenlahden merialuesuunnitelmaehdotuksen oman toimialueensa osalta siten, että päätös tulee voimaan, kun Kymenlaakson maakuntavaltuusto on tehnyt hyväksyntäpäätöksen oman toimialueensa osalta.

Liitteet

- 2 Merialuesuunnitelman 2030 ehdotus, Suomenlahden suunnitelmakartta -Förslag till havsplan 2030, plankarta för Finska viken, mhs-ls 19.10.2020, 16.11.2020, mv-lf 15.12.2020
- 3 Merialuesuunnitelman 2030 ehdotus, Merkintäkorttikirjasto, mhs 19.10.2020, 16.11.2020, mv 15.12.2020
- 4 Merialuesuunnitelman 2030 ehdotus, koko Suomen suunnitelmakartta - Finlands havsplan 2030 förslag, mhs-ls 16.11.2020, mv-lf 15.12.2020

Oheismateriaali Merialuesuunnitelmien hyväksymiskaavio, mhs 16.11.2020, mv 15.12.2020
Mhs- ja mv-tilannekatsaukset 23.4.2018, 12.6.2018 sekä 18.5.2020,
25.8.2020

Maakuntahallitus	§ 77	08.06.2020
Maakuntahallitus	§ 119	16.11.2020
Maakuntavaltuusto		15.12.2020

36

Hiilineutraali Uusimaa 2035 -tiekartan hyväksyminen

581/07.00.04.00.02/2018

MHS 08.06.2020 § 77

Tiivistelmä

Hiilineutraali Uusimaa 2035 -tiekartta linjaa maakunnan ilmastotyötä. Tiekartta jäsentää ilmastotyön painotuksia ja tunnistaa toimintalinjauksia, joilla päästöjä vähennetään. Työn ensimmäisessä vaiheessa on laajassa yhteistyössä tunnistettu ilmastotyön kuusi painopistettä ja niiden keskeisimmät toimintalinjaukset. Uudenmaan ilmastotyö rakentuu paikallisten vahvuuksien ja yhdessä tekemisen varaan ja keskeistä on sitouttaa kunnat ja ilmastotyön avaintoimijat mukaan. Maakuntahallitus päättää ilmastotiekartan painopisteiden ja toimintalinjausten lähettämistä lausunnoille 17.6. – 4.9.2020. Saatujen lausuntojen ja mielipiteiden pohjalta työ jatkuu toimenpidesuunnitelman laadinnalla ja siihen pohjautuvalla vaikutusten arvioinnilla.

Asian yksityiskohtainen selostus

Tiekarttatyön tavoitteet

Hiilineutraali Uusimaa 2035 -tiekarttatyön tavoitteena on edistää maakunnan ilmastotyötä ja edelläkävijyyttä. Tiekarttassa tarkastellaan päästökehitystä, nielujen määrää ja jakautumista sekä tunnistetaan liiton, kuntien, muiden maakunnan toimijoiden sekä valtion mahdollisuudet ja keinot päästöjen vähentämisessä. Yhteistyössä etsitään ja monistetaan vaikuttavia ja Uudenmaan kontekstiin soveltuvia hillintäkeinoja ja toimenpidekokonaisuuksia sekä rakennetaan ylikunnallista yhteistyötä ja hillintätoimien ekosysteemiä. Liitto edistää osaltaan ilmastotoimien toteutumisen edellytyksiä kansallisen ja EU-tason edunvalvonnan keinoin sekä tunnistaa eri rahoitusten mahdollisuuksia tiekartan toimeenpanossa. Osana prosessia on tunnistettu liiton roolia maakunnallisessa ilmastotyössä.

Kuntahaastattelut työn lähtökohtana

Tiekarttatyö käynnistyi vuoden 2019 keväällä Uudenmaan kuntien ympäristötoimen avainhenkilöiden haastatteluilla. Kuntien kanssa tehtävän ilmastotyön lähtökohtana on kuntien omien vahvuuksien tunnistaminen ja kehittämisintressien tukeminen. Niissä kartoitettiin kuntien ilmastotyön lähtötilannetta, haasteita, jo tehtyjä toimenpiteitä sekä kuntien toiveita liiton ilmastotyötä kohtaan. Havaintona oli, että Uudenmaan kuntien ilmastotyö on monimuotoista lähtökohdiltaan ja tavoitteiltaan. Suurimmassa osassa kuntia ilmastotyö on käynnissä ja seututasolla on erilaisia painotuksia ja yhteistyörakenteita, joiden varaan tuloksellista ilmastotyötä voidaan rakentaa.

Maakunnan ilmastotyön painopistealueita tunnistettiin liiton omana asiantuntijatyönä talven 2019-2020 aikana ja niitä esiteltiin laajasti eri sidosryhmätilaisuuksissa. Toukokuussa järjestettiin kunnille ja ilmastotyön avaintoimijoille seututyöpajojen sarja, joissa painopisteitä ja toimintalinjauksia voi kommentoida.

Painopisteiden valmistelun taustat

Keskeisimpinä lähtökohtina valmistelussa ovat olleet kansainväliset tavoitteet, kuten YK:n kestävä kehityksen tavoitteet (SDG), EU:n Vihreän kehityksen ohjelma ja siihen kytkeytyvät strategiat sekä rahoitusohjelmat sekä Suomen nykyinen hallitusohjelma, energia- ja ilmastostrategia (EIS) ja keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma (KAISU). Työtä linjaa myös Uudenmaan liiton ohjelmat ja strategiat sekä muut maakunnalliset ja seudulliset ohjelmat ja suunnitelmat sekä valtakunnallisen Kohti hiilineutraaleja maakuntia ja kuntia (Canemure) -hankkeen tavoitteet.

Tiekartan tausta-aineistona ovat myös maakunnan päästötiedot, jotka Suomen ympäristökeskus (SYKE) päivitti alkuvuodesta vuoden 2017 päästötiedoilla. Uudenmaan kasvihuonekaasupäästöt olivat 8,1 miljoonaa tonnia CO₂ vuonna 2017, mikä vastaa hieman yli viidennestä Suomen kuntien kokonaispäästöistä. Asukasta kohti Uudenmaan päästöt olivat 4,9 tonnia, vähän alle puolet kansallisesta keskiarvosta (10,7 t). Uudenmaan kokonaispäästöt ovat vähentyneet 11 % ja asukaskohtaiset päästöt 21 % vuodesta 2005. Päästökehitykseen on vaikuttanut maakunnan kasvu. Merkittävimmät päästölähteet maakunnassa ovat rakennusten lämmitys, tieliikenne ja sähkönkulutus. Alkuvuodesta saatiin myös Luonnonvarakeskuksen (LUKE) laskennat hiilinieluista. Ne osoittivat, että Uudenmaan hiilinielut eivät vastaa oletusta 20 % kompensatiosta, vaan niiden kompensatioarvo on hyvin vähäinen. Päästötiedot täydentyvät vuoden 2020 loppuun mennessä vuosien 2018-2019 tiedoilla, jolloin hahmotellaan tarkempia päästöskenaarioita.

Tiekartan painopisteet ja toimintalinjaukset

Uudenmaan hiilineutraaliustiekartassa on tunnistettuna viisi keskeisintä painopistealuetta, joilla maakunnan päästöjä vähennetään tavoiteltaessa hiilineutraaliutta vuoteen 2035. Päästövähennystoimien ohella huomiota on kiinnitettävä hiilinieluihin ja muihin kompensatiokeinoihin. Tämän vuoksi tiekarttaan on lisätty kuudenneksi painopisteeksi hiilinieluja ja niiden vahvistamista koskeva painopiste.

Tiekartan painopisteet ovat

- Ilmastoviisas maankäyttö ja rakentaminen
- Älykäs, turvallinen ja päästötön liikkuminen
- Nopea ja reilu energiasiirtymä
- Hiilineutraali kiertotalous
- Kestävä kulutus ja tuotanto
- Hiilinielujen vahvistaminen ja päästöjen kompensointi

Painopisteiden pohjalta on hahmotettu kullekin osa-alueelle keskeisimpiä toimintalinjauksia päästöjen vähentämiseksi. Nämä toimintalinjaukset tarjoavat laajan pohjan kuntien ilmastotyölle ja ylikunnallisen yhteistyön rakentamiseen.

Hiilineutraaliustavoitteen kunnianhimoisuus vaatii laaja-alaista toteuttamista EU:n ilmastopimuksen, Climate Pactin, henkeen ja edellyttää julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä, TKI-sektorin mukaan ottamista sekä aktiivisia järjestöjä ja kansalaisia. Se edellyttää myös kunnilta ilmastoasioiden tuomista päätöksenteon keskeiseksi vaikuttimeksi, siten että keinot sovitetaan paikalliseen kontekstiin. Kuntien toimista haetaan synergiaetuja, jotka tukevat maakunnallista hiilineutraaliustavoitetta. Tarkoituksena on rakentaa kestävä kasvun ekosysteemi, jossa kuntien erilaiset vahvuudet ilmastonmuutoksen hillinnän suhteen mahdollistavat arkielämän toteuttamisen hiilineutraalisti maakunnallisessa mittakaavassa. Toteuttaminen edellyttää myös rahoitusta

ja liitto pyrkii tunnistamaan ilmastotyöhön sopivia rahoitusmuotoja ja informoimaan ajankohtaisista rahoitushauista.

Jatkotyö

Syksyllä 2020 työ jatkuu uudella työpajakerroksella, jolloin tarkennetaan toimenpiteitä eri aikaväleille, tunnistetaan niiden vastuutahoja ja hahmotellaan ilmastotyön tavoitteita tukevia ylikunnallisia toimia ja hankeaihioita. Uusien, ajantasaisempien päästölaskentojen avulla hahmotellaan polkuja päästötavoitteeseen, tehdään vaikutusten arviointia ja asetetaan mahdollisesti tarvittavia painopistekohtaisia tavoitteita. Syksyn aikana kehitetään myös tiekartan seurantaa ja mittareita. Tavoitteena on, että tiekartta olisi valmis vuoden 2020 loppuun mennessä.

Tiekartta toimii jatkossa navigaattorina maakunnan ilmastotyössä ja sen edistämisessä. Valmiudet eri toimenpiteisiin kehittyvät yhdessä tutkimustiedon ja teknologian kanssa sekä pilotoinneista saatujen kokemusten kanssa. Työn luonteeseen kuuluu, että tiekarttaa ja toimenpiteitä tulee päivittää jatkuvasti. Tiekartan päivitystarpeeseen vaikuttaa myös kansallisen politiikan ja strategioiden päivitykset, saatu tutkimustieto ilmastonmuutoksesta ja päästöseurantatiedot.

Asian taustat

Keskeisenä lähtökohtana työlle on Uusimaa-ohjelma, jonka strategista painopistettä Ilmastoviisas ja monimuotoinen maakunta ilmastotiekartta toteuttaa. Uudenmaan maakuntavaltuusto päätti joulukuussa 2017 tiukentaa maakunnan ilmastotavoitetta hyväksyessään Uusimaa-ohjelman ja asetti uudeksi tavoitteeksi maakunnan hiilineutraaliuden vuoteen 2035 mennessä. Uuden tavoitteen myötä liiton ilmastotyön vuoteen 2050 tähtäävää tiekarttaa päätettiin joulukuussa 2018 päivittää ja käynnistää uuden tiekartan laadinta.

Tiekarttaa sovitetaan yhteen juuri valmistuneen Uudenmaan älykkään erikoistumisen strategian kanssa. Strategian ydinajatuksena on Resurssiviisas Uusimaa ja kattoteeman alla on kolme teemaa ja vahvuusaluetta, joihin Uudenmaan tutkimus- ja innovaatiotyössä panostetaan. Näistä yksi on ilmastoneutraalius. Strategia suuntaa EU-rahoitusta alueelle ja sitä kautta yhteenkytkentä tiekartan kanssa on oleellinen ilmastotyön näkökulmasta.

Maakunnan liittojen työtä ohjaa kaksi lakia: laki alueiden kehittämisestä ja maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL). Kumpaankin parhaillaan uudistuvaan lakiin on tulossa vahvemmat kirjaukset ilmastotyön roolista. Niitä täydentämään tulee ensi vuoden alussa valmistuva, astetta velvoittavampi ilmastolaki. Näiden lakien pohjalta on hahmotettavissa, miten ilmastotyö kytkeytyy osaksi liiton alueiden käytön suunnittelua ja aluekehittämistä.

Tiekarttatyö saa asiantuntijatukea ja rahoitusta Kohti hiilineutraaleja kuntia ja maakuntia (Canemure) -hankkeesta, jota Suomen ympäristökeskus (SYKE) koordinoi. Hankkeessa seitsemän maakuntaa laatii hiilineutraaliustiekarttaa. Maakuntien ilmastotyötä on lähdetty kehittämään ja yhteensovittamaan yhteisessä ilmastoasiantuntijoiden ryhmässä, jossa on edustus kaikista maakuntaliitoista.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää hyväksyä Hiilineutraali Uusimaa 2035 -tiekartan painopisteiden ja toimintalinjausten asettamisen nähtäville ja lähettämisen lausuntokierrokselle.

Vastuujohtaja:

Juha Eskelinen 040 575 2993

Valmistelija:

Pia Tynys 040 149 2244

Käsittely:

Maakuntajohtaja täydensi kokouksessa esitystään niin, että toimisto valtuutetaan tekemään asiakirjoihin tarpeelliset muutokset maakuntahallituksen ja maakuntavaltuuston lähetekeskustelujen pohjalta.

Päätös:

Maakuntahallitus päätti hyväksyä Hiilineutraali Uusimaa 2035 -tiekartan painopisteiden ja toimintalinjausten asettamisen nähtäville ja lähettämisen lausuntokierrokselle maakuntajohtajan kokouksessa tekemällä täydennyksellä.

Täytäntöönpano:

Muutoksenhakukielto (Kuntalaki 410/2015 136 §); päätös koskee valmistelua

MHS 16.11.2020 § 119

Tiivistelmä

Uudellemaalle on valmisteltu Hiilineutraali Uusimaa 2035 -tiekartta, joka linjaa maakunnan ilmastotyötä. Tiekartta jäsentää ilmastotyön kuuteen painopisteeseen: ilmastoviisas maankäyttö ja rakentaminen; älykäs ja päästötön liikkuminen; nopea ja reilu energiasiirtymä; hiilineutraali kiertotalous; kestävä kulutus ja tuotanto sekä hiilensidonnin vahvistaminen ja päästöjen kompensointi. Tiekartta sisältää painopistekohtaiset toimintalinjaukset, joilla päästöjä vähennetään ja hiilensidontaa.

Maakunnan ilmastotyö rakentuu paikallisten vahvuuksien, parhaiden käytäntöjen levittämisen ja laaja-alaisen hankeyhteistyön varaan, tavoitteena ilmastotyön edelläkävijyys ja vaikuttavuus. Tiekartta tunnistaa keskeisimpiä rahoitusmahdollisuuksia tiekartan toimeenpanoon.

Tiekartta oli kesällä laajalla lausuntokierroksella ja saadun palautteen pohjalta tiekarttaa on täydennetty ja sen vaikutuksia on arvioitu. Tiekartalle on päätetty laatia tarkennettu toimenpideohjelma keväällä 2021.

Tavoitteena on, että maakuntahallitus hyväksyy ilmastotiekartan osaltaan ja päättää esittää sen hyväksymistä maakuntavaltuustolle.

Asian yksityiskohtainen selostus

Tiekarttatyön tavoitteet

Hiilineutraali Uusimaa 2035 -tiekarttatyön tavoitteena on edistää maakunnan ilmastotyötä ja edelläkävijyyttä. Tiekartassa tarkastellaan päästökaikitystä, nielujen määrää ja jakautumista sekä tunnistetaan liiton, kuntien, muiden maakunnan toimijoiden sekä valtion mahdollisuudet ja keinot päästöjen vähentämisessä. Yhteistyössä etsitään ja monistetaan vaikuttavia ja Uudenmaan kontekstiin soveltuvia hillintäkeinoja ja toimenpidekokonaisuuksia sekä rakennetaan ylikunnallista yhteistyötä ja hillintätoimien ekosysteemiä. Liitto edistää osaltaan ilmastotoimien toteutumisen edellytyksiä kansallisen ja EU-tason edunvalvonnan keinoin

sekä tunnistaa eri rahoitusten mahdollisuuksia tiekartan toimeenpanossa. Osana prosessia on hahmotettu liiton roolia maakunnallisessa ilmastotyössä.

Tiekartan lähtökohdat

Tiekarttatyö käynnistyi vuoden 2019 keväällä Uudenmaan kuntien ympäristötoimen avainhenkilöiden haastatteluilla, joissa kartoitettiin kuntien ilmastotyön lähtötilannetta, kehittämistressejä, haasteita, tehtyjä toimenpiteitä sekä kuntien toiveita liiton ilmastotyötä kohtaan. Havaintona oli, että Uudenmaan kuntien ilmastotyö on monimuotoista lähtökohdiltaan ja tavoitteiltaan, vaikuttavina tekijöinä kuntien omat poliittiset ilmastotavoitteet ja resurssit ilmastotyöhön. Seututasolla tunnistettiin erilaisia painotuksia ja yhteistyörakenteita, joiden varaan tuloksellista ilmastotyötä voidaan rakentaa. Suurella osalla Uudenmaan kuntia ilmastotyö on käynnissä ja sitoumuksia tehty. Joillakin kunnilla on omia ilmasto-ohjelmia laadittuna.

Maakunnan ilmastotyön painopistealueita ja alustavia toimintalinjauksia tunnistettiin liiton omana asiantuntijatyönä talven 2019-2020 aikana. Keskeisimpinä lähtökohtina valmistelussa ovat olleet kansainväliset tavoitteet, kuten YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (SDG), EU:n Vihreän kehityksen ohjelma (Green deal) ja siihen kytkeytyvät strategiat sekä rahoitusohjelmat sekä Suomen nykyinen hallitusohjelma, ilmastotiekarttatyö, energia- ja ilmastostrategia (EIS) ja keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma (KAISU). Työtä on kytketty myös Uudenmaan liiton ohjelmiin ja strategioihin, kuten maakuntakaavaprosessiin, liikennejärjestelmäsuunnitteluun ja Älykkään erikoistumisen strategiaan sekä muihin maakunnan ja seudun suunnitelmiin (mm. MAL2019). Lisäksi sitä yhteensovitettiin Kohti hiilineutraaleja maakuntia ja kuntia (Canemure) -hankkeen kautta muiden maakuntien suunnitelmiin.

Tiekartan keskeisenä lähtöaineistona ovat myös maakunnan päästötiedot, jotka Suomen ympäristökeskus (SYKE) päivitti kesällä vuoden 2018 päästötiedoilla. Jatkossa SYKE tuottaa päästötiedot vuosittain, mikä helpottaa ilmastotyön seurantaa sekä kunnissa että maakuntatasolla. Uudenmaan kasvihuonekaasupäästöt olivat SYKEN laskennan mukaan 8,1 miljoonaa tonnia CO₂-ekv vuonna 2018, mikä vastaa hieman yli viidennestä Suomen kuntien kokonaispäästöistä. Merkittävimmät päästölähteet maakunnassa ovat rakennusten lämmitys (yhteensä 40,5 %), tieliikenne (28%) ja sähkönkulutus (13 %). Asukasta kohti Uudenmaan päästöt olivat 4,9 tonnia, vähän alle puolet kansallisesta keskiarvosta (10,7 t). Päästökaiketyö heijastaa osaltaan Uudenmaan väestön jatkuvaa kasvua. Uudenmaan kokonaispäästöt ovat vähentyneet 11 % ja asukaskohtaiset päästöt 23 % vuodesta 2005. Tunnistettujen Uudenmaan kunnissa suunniteltujen päästövähennystoimenpiteiden avulla kokonaispäästöjä saataisiin vuoteen 2035 mennessä vähennettyä noin 4 miljoonaa tonniin. Päästökaiketyö nykyisten toimenpiteiden ja tavoitteen välillä on edelleen vähintään 2 miljoonaa tonnia. Päästötiedot täydentyvät vuoden 2020 loppuun mennessä vuoden 2019 tiedoilla, jolloin hahmotellaan tarkempia päästökkenaarioita osana toimenpideohjelman laatimista.

Alkuvuodesta saadut Luonnonvarakeskuksen (LUKE) laskennat hiilinieluista osoittivat, että Uudenmaan hiilinielut eivät vastaa tiekarttatyön pohjana ollutta ajatusta, jonka mukaan 20 % maakunnan hiilineutraaliudesta voitaisiin laskea hiilinielujen ja päästökompensaation varaan, vaan niiden vaikutus päästötaseeseen on ilman merkittäviä toimenpiteitä vähäinen.

Tiekartan painopisteet ja toimintalinjaukset

Uudenmaan hiilineutraaliustiekartassa on tunnistettuna viisi keskeisintä painopistealuetta, joilla maakunnan päästöjä vähennetään tavoiteltaessa hiilineutraaliutta vuoteen 2035. Kuudentena painopisteenä on hiilensidontaa, sen vahvistamista ja kompensointia koskeva painopiste.

Tiekartan tarkennetut painopisteet ovat

- Ilmastoviisas maankäyttö ja rakentaminen
- Älykäs ja päästötön liikkuminen
- Nopea ja reilu energiasiirtymä
- Hiilineutraali kiertotalous
- Kestävä kulutus ja tuotanto
- Hiilensidonnän vahvistaminen ja päästöjen kompensointi

Painopisteet kohdistuvat merkittävimpiin päästölähteisiin eli energiaan ja liikenteeseen. Kasvun keskittäminen ja maankäytön ja liikenteen yhteensovittaminen mahdollistavat puolestaan kestävän yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän. Kiertotalouden edistäminen nähtiin tärkeänä sisällyttää tiekarttaan osaksi ilmastotyötä tukemaan vihreää siirtymää. Kulutuksen päästöjä ei vielä teknisesti lasketa, mutta alustavien laskentojen mukaan ne kaksinkertaistavat Hinku-laskentamallin kattamat, suuremmin kuntien oman toiminnan piirissä aiheutuvat päästöt. Onn tärkeää tunnistaa toimenpiteitä myös niiden hillitsemiseksi. Päästövähennystoimien ohella huomiota on kiinnitettävä hiilinieluihin ja muihin kompensatiomahdollisuuksiin.

Painopisteiden pohjalta on hahmotettu kullekin osa-alueelle keskeisimpiä toimintalinjauksia päästöjen vähentämiseksi. Nämä toimintalinjaukset tarjoavat laajan pohjan maakunnan ja kuntien ilmastotyölle sekä ylikunnallisen yhteistyön rakentamiseen.

Tiekartan vuorovaikutus- ja arviointiprosessi sekä saatu palaute

Tiekartan painopisteitä ja alustavia toimintalinjauksia esiteltiin laajasti eri sidosryhmätilaisuuksissa talven 2019-2020 aikana. Kevääksi suunniteltua vuorovaikutusprosessia hankaloitti koronan aiheuttama kansallinen poikkeustilanne. Maaliskuun seututyöpajat jouduttiin perumaan, mutta niiden sijaan kunnille ja ilmastotyön avaintoimijoille järjestettiin toukokuussa 2020 virtuaalisten seututyöpajojen sarja, joissa painopisteitä ja toimintalinjauksia saattoi kommentoida ja täydentää. Tämän lisäksi vuorovaikutuksen turvaamiseksi, päätettiin lähettää tiekartta laajalle lausuntokierrokselle. Tiekarttaa koskevan palautteen lisäksi haluttiin kartoittaa maakunnan toimijoiden ilmastotyön tilannetta.

Tiekartasta saadun palautteen pohjalta tiekarttaa on täsmennetty ja prosessia tarkennettu. Palaute oli lähtökohtaisesti positiivista. Tiekartan tiukennettua tavoitevuotta, painopisteitä ja toimintalinjauksia pidettiin hyvinä ja kattavina sekä yhteistyötä ja vaikutusmahdollisuuksia kiitettiin. Toimintalinjauksiin toivottiin monelta taholta konkretiaa ja vastuutahojen tunnistamista. Liiton roolia toivottiin myös tarkennettavan. Tiekartalle tullaankin laatimaan jatkotyönä erillinen tarkennettu toimenpideohjelma. Lausunnoista kävi ilmi, että Uudenmaan toimijoilla on laajalti ilmastotavoitteita omalle toiminnalleen ja erilaisia toimintaohjelmia on laadinnassa ja jo toteutuksessa. Yhteistyöhön on tahtoa ja valmiutta, mikä antaa hyvää pohjaa ilmastotyön toteuttamiseen.

Syys-lokakuussa järjestettiin toinen seututyöpajakierros, jossa tunnistettiin

keskeisimpiä toimenpiteitä, joilla tiekarttaa lähdetään toteuttamaan. Työpajat kytkeytyivät laaja-alaisesti Uudenmaan liiton alueiden käytön suunnittelun ja aluekehittämisen prosessien toteuttamiseen, mukana oli ilmastotiekartan ohella mm. maakuntakaava ja liikennejärjestelmäsuunnitelma. Koronan aiheuttaman talouden notkahduksen vuoksi tarvittiin kiireellisesti syötteitä myös kestävään elvytykseen. Tuloksena saatiin yhdistettyjen tavoitteiden pohjalta näkemyksiä ensi vaiheessa edistettävistä toimenpiteistä.

Syksyn aikana on arvioitu toimintalinjausten päästövaikutuksia, tavoitteena saada näkemystä toimintalinjausten priorisointiin ja tiekartan toteuttamiseen. Tätä varten kokoontui erillinen arviointiryhmä, joka koostui liiton, HSY:n, HSL:n, Uudenmaan ELY-keskuksen ja Suomen ympäristökeskuksen asiantuntijoista. Samalla tunnistettiin alustavaa toimijaverkostoa eri linjausten osalta sekä kehitettiin seurantaa ja mittaristoa. Myös tiekartan sosiaalisia vaikutuksia on arvioitu erillisenä työnä.

Tiekartan toteutus ja jatkotyö

Uudenmaan hiilineutraaliustavoitteen kunnianhimoisuus edellyttää laajan toimijaverkoston laaja-alaista yhteistyötä. Tarvitaan julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä, TKI- ja koulutussektoreiden mukaan ottamista sekä aktiivisia järjestöjä ja kansalaisia. Vaativa ilmastotavoite edellyttää myös kunnilta ilmastoasioiden tuomista päätöksenteon keskeiseksi vaikuttimeksi sovittaen keinoja paikalliseen kontekstiin. Tavoitteena on rakentaa laaja-alainen kestävä kasvun ekosysteemi ja yhteistyöverkosto. Kuntien toimista synergiaetuja, jotka tukevat maakunnallista hiilineutraaliustavoitetta. Kuntien erilaiset vahvuudet ilmastonmuutoksen hillinnän suhteen mahdollistavat arkielämän toteuttamisen hiilineutraalisti maakunnallisessa mittakaavassa.

Toteuttaminen edellyttää resursseja. EU:n Vihreän kehityksen ohjelma (Green deal) tulee ohjaamaan noin kolmanneksen rahoituksesta ilmastotyöhön. Uudenmaan liitto tunnistaa osana prosessia keskeisiä ilmastotyöhön sopivia rahoitusmuotoja EU-tasolta ja kansalliselta taholta, ja informoi niistä aktiivisesti.

Jatkotyönä laaditaan tarkennettu toimenpideohjelma. Tavoitteena on rakentaa ylikunnallisista hankeyhteistyötä keskeisten ja kiireellisiksi havaittujen toimintalinjausten toteuttamiseksi ja samalla turvata niiden rahoitus. Tavoitteena on myös jakaa parhaita käytäntöjä laaja-alaisesti kunnille ja toimijoille sekä viestiä aktiivisesti kuntien ilmastotyöstä. Liitto toimii myös ilmastotyötä tukevan tiedon tuottajana.

Tiekarttaa sovitetaan yhteen Uudenmaan älykkään erikoistumisen strategian kanssa. Sen kattoteemana on Resurssiviisas Uusimaa, jonka alla on kolme teemaa ja vahvuusalueita, joihin Uudenmaan tutkimus- ja innovaatiotyössä panostetaan. Näistä yksi on ilmasto- ja ympäristöneutraalius. Strategia suuntaa EU-rahoitusta alueelle ja sitä kautta yhteenkytkentä tiekartan kanssa on oleellinen ilmastotyön näkökulmasta.

Tiekartta pyrkii tukemaan osaltaan Uudenmaan ja myös Suomen edelläkävijyyttä kansallisessa ja kansainvälisessä ilmastotyössä ja ratkaisujen kehittämisessä. Tavoitteena on osaltaan tukea maakuntaa ja sen elpymistä koronakriisin vaikutuksista sekä luoda kasvua uusien, kestävämpien ratkaisujen pohjalta.

Tiekartta toimii jatkossa navigaattorina maakunnan ilmastotyössä ja sen

edistämisessä. Valmiudet eri toimenpiteisiin kehittyvät yhdessä tutkimustiedon ja teknologian kanssa sekä pilotoinneista saatujen kokemusten kanssa. Työn luonteeseen kuuluu, että tiekarttaa ja toimenpiteitä tulee päivittää jatkuvasti. Tähän kehitetään seurantajärjestelmä. Tiekartan päivitystarpeeseen vaikuttaa myös kansallisen politiikan ja strategioiden päivitykset, saatu tutkimustieto ilmastomuutoksesta ja päästöseurantatiedot.

Asian taustat

Keskeisenä lähtökohtana työlle on Uusimaa-ohjelma, jonka strategista painopistettä Ilmastoviisas ja monimuotoinen maakunta ilmastotiekartta toteuttaa. Uudenmaan maakuntavaltuusto päätti joulukuussa 2017 tiukentaa maakunnan ilmastotavoitetta hyväksyessään Uusimaa-ohjelman ja asetti uudeksi tavoitteeksi maakunnan hiilineutraaliuden vuoteen 2035 mennessä. Uuden tavoitteen myötä liiton ilmastotyön vuoteen 2050 tähtäävää tiekarttaa päätettiin joulukuussa 2018 päivittää ja käynnistää uuden tiekartan laadinta.

Keväällä 2019 vahvistui tiekarttatyölle rahoitus, Uudenmaan liitto toteuttaa tiekarttaa LIFE+ -rahoitteisella Kohti hiilineutraaleja kuntia ja maakuntia (Canemure) -hankkeella. Tiekarttatyö saa myös asiantuntijatukea tästä hankkeesta, jota Suomen ympäristökeskus (SYKE) koordinoi. Hankkeessa seitsemän maakuntaa laatii hiilineutraaliustiekarttaa. Maakuntien ilmastotyötä on lähdetty kehittämään ja yhteensovittamaan yhteisessä ilmastoasiantuntijoiden ryhmässä, jossa on edustus kaikista maakuntaliitoista. Ryhmä turvaa myös kiinteän yhteistyön eri ministeriöiden kanssa.

Maakunnan liittojen työtä ohjaa kaksi lakia: laki alueiden kehittämisestä ja maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL). Kumpaankin parhaillaan uudistuvaan lakiin on tulossa vahvemmat kirjaukset ilmastotyön roolista. Niitä täydentämään tulee ensi vuoden alussa valmistuva, astetta velvoittavampi ilmastolaki. Näiden lakien pohjalta on hahmotettavissa, miten ilmastotyö kytkeytyy osaksi liiton alueiden käytön suunnittelua ja aluekehittämistä.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää

- hyväksyä osaltaan Hiilineutraali Uusimaa 2035 -tiekartan
- esittää maakuntavaltuustolle, että maakuntavaltuusto päättää hyväksyä Hiilineutraali Uusimaa 2035 -tiekartan
- oikeuttaa liiton toimiston tekemään tarvittavat teknisuonteiset korjaukset asiakirjaan.

Vastuujohtaja:

Juha Eskelinen 040 575 2993

Valmistelija:

Pia Tynys 040 149 2244

Käsittely:

Käsittelyn aluksi maakuntajohtaja teki seuraavat muutokset liitteenä olevaan Hiilineutraali Uusimaa tiekartta 2035 -asiakirjaan

- sivu 11, tiekartan seurantaluetteloon lisätään 4. kohta: *Tiekartta päivitetään säännöllisin väliajoin, seuraavan kerran syksyllä 2021*
- kohta 3.1.1, s. 25, **Seudun kasvu ohjataan tukeutumaan nykyiseen yhdyskuntarakenteeseen ja kestävästi liikkuemisen kannalta kilpailukykyisille alueille** -kohdan loppuun lisätään kappale: *"Maankäyttöä ja rakentamista ohjataan kestävästi, luontoa ja viheralueita*

säilyttäen. Laajoja viheralueita ja lähiluontoa tarvitaan korostetusti Uudenmaan kasvaessa. Virkistys-, luonto- ja kulttuuriympäristöä suojellaan maankäytön tehostuessa."

- kohta 3., sivu 26, **Edistetään hiilineutraalia rakentamista**: 3 kappaleen viimeiseen lauseeseen lisätään sana *korjausrakentamisessa*
- kohta 1, sivu 29, **Vähennetään henkilöautojen liikennesuoritetta**, ensimmäisen lauseen tiukennetulla sana korvataan *ohjaavalla*
- kohta 2., sivu 29, **Kasvatetaan kestävien kulkutapojen osuuksia**, 2. kappaleen loppuun lisätään lause: *"Kannustetaan työnantaja tarjoamaan työsuhdematkalippua ja työsuhdepyörää työntekijöilleen."*
- kohta 2., sivu 33, **Lisätään uusiutuvien energialähteiden käyttöä energiantuotannossa**, 2. kappaleen toiseksi lauseeksi lisätään: *"Kannustetaan kuntia hyödyntämään geotermisiä lämmitysratkaisuja erityisesti uusilla asuinalueilla."*
- kohta 4., sivu 34, **Edistetään älykkäitä energijärjestelmiä, sähkö- ja lämpöverkkojen kehittämistä, sektori-integraatiota ja energian varastointia**, 2. kappaleen toiseksi lauseeksi lisätään: *"Edistetään virtuaalivoimalojen hyödyntämistä suurissa kunnallisissa ja liikekiinteistöissä."*
- kohta 8., sivu 35, **Edistetään maatalouden kestäviä energiaratkaisuja**, tekstiosaan lisätään kolmanneksi lauseeksi *"Edistetään maatalouden nurmipohjaista biokaasun tuotantoa, mikä osaltaan alentaa myös vesistökuormitusta."*
- kohta 3., sivu 41, **Edistetään ruokajärjestelmän kestävyyttä**, 4. kappaleen tekstiä täydennetään sanoilla *lähiruoka* ja *kokonaiskestävyys*. Lisäksi lisätään kolmanneksi lauseeksi *"Edistetään kalan osuuden kasvattamista ruokavaliossa."*
- kohta 1., sivu 43, **Ylläpidetään ja vahvistetaan metsien hiilinieluja ja -varastoja**, tekstiosan toiseksi viimeiseksi lauseeksi lisätään *"Aktiivinen ja oikea-aikainen metsänhoito sekä metsien terveydestä ja kasvukyvystä huolehtiminen ylläpitävät ja vahvistavat hiilinieluja."*

Muutoin pohjaehdotus pysyi muuttumattomana.

Äänestys 1

Keskustelun aikana Jukka Ihanus Pasi Salosen kannattamana esitti, että tiekartan kohta 3., sivu 26, **Edistetään hiilineutraalia rakentamista**, 3. kappale muutetaan seuraavasti: *"Edistetään puurakentamista tavoitteena nelinkertaistaa puun käyttö rakentamisessa ja osoittaa tavoitteet puurakentamiselle julkisessa rakentamisessa eri toimijoiden yhteistyössä."*

Koska oli tehty kannatettu muutosehdotus, puheenjohtaja totesi, että asiasta on äänestettävä. Suoritettussa äänestyksessä maakuntajohtajan esitystä kannattaneet äänestivät JAA ja Ihanuksen esitystä kannattaneet äänestivät EI. Äänestyksessä annettiin ääniä seuraavasti:

- 11 JAA-ääntä (Hopsu, Karhuvaara, Vesikansa, Meri, Pajula, Taipale, Pahlman, Ilonen, Lompolo, Juurikkala, Valtonen)
- 4 EI-ääntä (Markkula, Ihanus, Heijnsbroek-Wirén, Salonen).

Puheenjohtaja totesi, että maakuntajohtajan esitys on tullut maakuntahallituksen päätökseksi.

Äänestys 2

Jukka Ihanus Pasi Salosen kannattamana esitti, että tiekartan kohdan 1., sivu 29, **Vähennetään henkilöautojen liikennesuoritetta**, 1 kappale muutetaan

kuulumaan seuraavasti: *"Edistetään vähäpäästöisten käyttövoimien yleistymistä sekä jakeluvuorituksen tiukentamista. Tavoitteena on, että etätyön osuus kasvaa merkittävästi."*

Koska oli tehty kannatettu muutosehdotus, puheenjohtaja totesi, että asiasta on äänestettävä. Suoritettussa äänestyksessä maakuntajohtajan esitystä kannattaneet äänestivät JAA ja Ihanuksen esitystä kannattaneet äänestivät EI. Äänestyksessä annettiin ääniä seuraavasti:

- 12 JAA-ääntä (Hopsu, Markkula, Vesikansa, Meri, Pajula, Taipale, Pahlman, Heijnsbroek-Wirén, Ilonen, Lompolo, Juurikkala, Valtonen)
- 2 EI-ääntä (Ihanus, Salonen)
- 1 TYJHÄ (Karhuvaara).

Puheenjohtaja totesi, että maakuntajohtajan esitys on tullut maakuntahallituksen päätökseksi.

Äänestys 3

Jukka Ihanus Pasi Salosen kannattamana esitti, että tiekartan kohta 2., sivu 29, **Kasvatetaan kestävien kulkutapojen osuuksia**, 2. kappaleen alku muutetaan kuulumaan seuraavasti: *"Lisätään liityntäpysäköintiä ja edistetään työmatka- ja vapaa-ajan liikenteen kestävyyttä."* sekä että kappaleesta poistetaan kohta *"...muun muassa tehostamalla työpaikkojen, koulujen ja vapaa-ajan liikkumisen ohjausta."* ja lause *"Parannetaan tietopohjaa ja seurantaa kulkutapajakaumasta, erityisesti työmatkaliikenteen osalta."*

Koska oli tehty kannatettu muutosehdotus, puheenjohtaja totesi, että asiasta on äänestettävä. Suoritettussa äänestyksessä maakuntajohtajan esitystä kannattaneet äänestivät JAA ja Ihanuksen esitystä kannattaneet äänestivät EI. Äänestyksessä annettiin ääniä seuraavasti:

- 13 JAA-ääntä (Hopsu, Markkula, Karhuvaara, Vesikansa, Meri, Pajula, Taipale, Pahlman, Heijnsbroek-Wirén, Ilonen, Lompolo, Juurikkala, Valtonen)
- 2 EI-ääntä (Ihanus, Salonen).

Puheenjohtaja totesi, että maakuntajohtajan esitys on tullut maakuntahallituksen päätökseksi.

Äänestys 4

Jukka Ihanus Pasi Salosen kannattamana esitti, että tiekartan kohdan 5., sivu 41, **Edistetään ruokajärjestelmän kestävyyttä**, 4. kappaleen 4. virkkeestä poistetaan teksti *"...ja lihaproteiinin tuotannon päästöistä, myös jätevesipäästöjen osalta."*

Koska oli tehty kannatettu muutosehdotus, puheenjohtaja totesi, että asiasta on äänestettävä. Suoritettussa äänestyksessä maakuntajohtajan esitystä kannattaneet äänestivät JAA ja Ihanuksen esitystä kannattaneet äänestivät EI. Äänestyksessä annettiin ääniä seuraavasti:

- 11 JAA-ääntä (Hopsu, Karhuvaara, Vesikansa, Meri, Pajula, Taipale, Pahlman, Heijnsbroek-Wirén, Ilonen, Juurikkala, Valtonen)
- 4 EI-ääntä (Markkula, Ihanus, Lompolo, Salonen).

Puheenjohtaja totesi, että maakuntajohtajan esitys on tullut maakuntahallituksen päätökseksi.

Päätös:

Maakuntahallitus päätti

- hyväksyä osaltaan Hiilineutraali Uusimaa 2035 -tiekartan maakuntajohtajan kokouksessa tekemillä muutoksilla

- **esittää maakuntavaltuustolle, että maakuntavaltuusto päättää hyväksyä Hiilineutraali Uusimaa 2035 -tiekartan kokouksessa tehtyjen muutoksien mukaisena**
- **oikeuttaa liiton toimiston tekemään tarvittavat teknisluonteiset korjaukset asiakirjaan.**

Täytäntöönpano:

Muutoksenhakukielto (Kuntalaki 410/2015 136 §); päätös koskee valmistelua

Maakuntavaltuusto

Johtava ilmastoasiantuntija Pia Tynys esittelee Hiilineutraali Uusimaa 2035 -tiekartan valtuutetuille.

Maakuntahallituksen käsittelyn jälkeen Hiilineutraali Uusimaa 2035 -tiekartta asiakirjaan on päivitetty kokouksessa tehdyt muutokset.

Ehdotus:

Maakuntavaltuusto päättää hyväksyä liitteenä olevan Hiilineutraali Uusimaa 2035 -tiekartan.

Liitteet

5

Hiilineutraali Uusimaa 2035 -tiekartta, mv 15.12.2020

Tarkastusltk
Maakuntavaltuusto

§ 33

29.10.2020
15.12.2020

37

Sidonnaisuusilmoitukset tiedoksi

Tarkastuslautakunta 29.10.2020 § 33

Kuntalain 84 §:n nojalla tiettyjen kunnan luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden on tehtävä sidonnaisuusilmoitus. Kunnan on pidettävä sidonnaisuuksista rekisteriä yleisessä tietoverkossa. Kuntalain 121 §:n mukaisesti tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle.

Sidonnaisuusilmoitukset ovat luettavissa Uudenmaan liiton yleisessä tietoverkossa: [Sidonnaisuusilmoitukset](#)

Luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden ilmoitustiedot päivitetään rekisteriin muutoksien tapahtuessa.

Ehdotus:

Tarkastuslautakunta käsittelee sidonnaisuusilmoituksia ja päättää saattaa sidonnaisuusilmoitusten nykytilanteen valtuustolle tiedoksi.

Päätös:

Tarkastuslautakunta käsittelee sidonnaisuusilmoituksia ja päätti saattaa sidonnaisuusilmoitusten nykytilanteen valtuustolle tiedoksi.

Maakuntavaltuusto

Sidonnaisuusilmoituksia pääsee tarkastelemaan oheisesta linkistä: [Sidonnaisuusilmoitukset](#)

Ehdotus:

Maakuntavaltuusto päättää merkitä sidonnaisuusilmoitusten nykytilanteen tiedoksi tarkastuslautakunnan käsitteilyn pohjalta.

Maakuntavaltuusto**15.12.2020**

38**Seuraavan kokouksen ajankohta****Maakuntavaltuusto**

Maakuntavaltuuston seuraava kokous ehdotetaan pidettäväksi 25.5.2021 klo 9.00 Helsingin kaupungin valtuustosalissa.

Ehdotus:**Merkitään tiedoksi.**